

Democraat

D66

Een nieuw jaar, nieuwe kansen. Dat geldt dit jaar nog meer dan anders. Met de verkiezingen voor de gemeente en voor Europa liggen er kansen voor D66 om nog meer mensen aan ons te binden en onze invloed te vergroten. Politiek Den Haag zal een stapje terug moeten doen, de vloer is nu aan onze mensen in al die gemeenten en in Europa.

Dat was in 2013 wel anders. Vorig jaar keken veel mensen met argwaan naar politiek Den Haag. En terecht. Het hachelijke avontuur dat VVD en PvdA na een gepolariseerde campagne begonnen waren, leek voor de zomer vast te lopen in een brij aan maatschappelijke akkoorden zonder politieke steun. Dat kon zo niet verder, zo realiseerden ook Rutte en Samsom zich. D66 pakte in het najaar de kans om invloed uit te oefenen. We maakten met het kabinet afspraken over de begroting voor 2014. Een eerste stap op weg naar herstel van onze economie en herstel van vertrouwen. Belangrijke pijlers uit ons programma hebben we weten te realiseren. Meer werk. Minder belastingen, maar dan wel groener. En beter onderwijs.

Dat die 'Haagse' afspraken ook echt verschil kunnen maken in het dagelijks leven van mensen zie ik tijdens onze Onderwijstour. Met Paul van Meenen en vele andere D66'ers trekken we door het land. Van basisschool tot hoger onderwijs. Van mbo tot universiteit. Overal zien we hoe goed besteed onderwijsgeld het verschil kan maken. Want 650 miljoen euro in het Haagse Herfstakkoord, dat klinkt misschien abstract.

Maar dat betekent concreet ieder jaar in het basis- en voortgezet onderwijs 200 euro extra per leerling. Een gemiddelde middelbare school krijgt ieder jaar 335.000 euro extra. Daar kunnen die scholen bijvoorbeeld vijf mensen voor aannemen. Aan jullie de taak kiezers te laten zien wat de onderwijsmiljoenen betekenen voor de scholen in jullie gemeenten.

Met extra onderwijsgeld geven we kinderen maximale kansen. Zo keek ik m'n ogen uit op de nieuwe Sterrenschool in Almere. Op deze zogenoemde alles-in-één-school kan er in de na-en buitenschoolse opvang spelenderwijs verder worden gewerkt met wat op school is geleerd. Wie een taalachterstand heeft, krijgt extra aandacht. Wie bovengemiddeld scoort, wordt extra uitgedaagd. Zo krijgt ieder kind de tijd en aandacht dat het nodig heeft.

In gesprekken met leerlingen, ouders, studenten en leraren hebben we talloze tips en ideeën gekregen om ons onderwijs nog beter te maken. Bijzonder vond ik de ontmoeting met mensen van onderwijsinstellingen uit Assen. Die stad zat aanvankelijk niet in de Onderwijstour, maar toen ze hoorden dat we wél naar Groningen en Leeuwarden gingen, namen ze onder leiding van D66-Onderwijswethouder Maurice Hoogeveen het initiatief om alsnog met Paul en mij in gesprek te komen. Ze mailden ons tevoren brieven vol ideeën, huurden een touringcar, wachtten ons in Assen op en brachten ons naar Groningen. De goede ideeën die we onderweg hoorden zullen we, net als die uit andere steden, bundelen in ons Witboek voor het Onderwijs.

‘Lokaal, dichtbij mensen, worden de belangrijkste besluiten genomen’

Het enthousiasme van Assen hoop ik tijdens de campagne overal te ervaren. Doe mee met je lokale afdeling. Ga in gesprek met mensen. Overtuig ze van ons verhaal. Op straat, op Facebook, op Twitter. Stem voor stem. Want lokaal, dichtbij mensen, worden de belangrijkste besluiten genomen. Des te belangrijker dat D66 in alle gemeenten goed vertegenwoordigd is.

Ik wens de partij een succesvol verkiezingsjaar. En ik wens jullie allemaal een gezond en voorspoedig 2014.

Alexander Pechtold

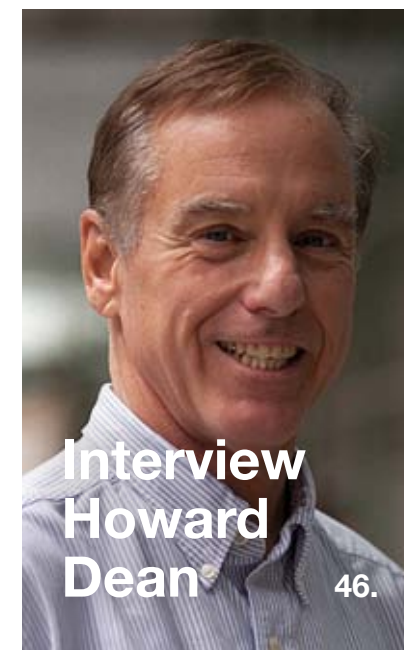
24.

D66-stadsdiner

38

Onderwijstour

Interview Howard Dean

46.

04. Kees Verhoeven
interview

10. Salima & Rens
dubbelinterview

16. 3 keer lokaal succes

22. campagne voeren
vanuit je luie stoel!

27. essay 'ik en wij'
Van Mierlo Stichting

32. thema-afdelingen

36. stralende Sophie
in beeld

42. uit de vereniging

45. van de voorzitter

Als de voortekenen ons niet bedriegen, liggen er bij de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen volop winstkansen voor D66. Absolute voorwaarde voor elk verkiezingssucces is een een inspirerende campagne én een dito campagneleider. Tijdens het najaarscongres gaf hij tijdens een vurige campagnespeech al een duidelijk visitekaartje af. Tweede Kamerlid en landelijk campagneleider Kees Verhoeven is een man met een missie.

‘We zijn allemaal D66-ambassadeurs’

Tijdens de campagnespeech spatte je gedrevenheid voor de lokale politiek werkelijk van het podium. Wat is je drijfveer? ‘Ik geloof heel erg in het lokale, de plek waar je woont. Als je tegenwoordig aan jonge mensen vraagt wat ze graag zouden willen, dan zouden ze heel graag naar het buitenland gaan. Natuurlijk is het hartstikke goed om de wereld te verkennen. Zelf ben ik ook een aantal jaren in het buitenland werkzaam geweest. Tegelijkertijd is er ook de kracht van het ‘lokale’ waarbij een groep mensen met elkaar een samenleving probeert op te bouwen. Dat drijft me. Het belang van de lokale politiek, en dus het belang van lokale verkiezingen, is logisch. Lokale politici en wethouders zijn degenen die het meest direct geconfronteerd worden met hun eigen besluiten. Als zij iets besluiten over een weg of een wijk die aangelegd wordt, of dat een fabriek er wel of niet mag komen, dan zijn er altijd mensen die daar direct door geraakt worden. Die mensen staan dan direct de volgende dag op de stoep om aan te geven dat ze er blij mee zijn of dat ze bezwaren hebben – veel meer dan bij ons parlementariërs. Het lokale sluit ook direct aan bij mijn persoonlijke achtergrond: ik heb hiervoor een aantal jaren bij MKB Amsterdam gewerkt als directeur van de ondernemersclub. Toen heb ik gezien hoe belangrijk het gemeentebestuur is, niet alleen voor bewoners maar ook voor ondernemers. Besluiten

van het gemeentebestuur grijpen direct in op het dagelijkse leven. Als een ondernemer ziet dat er op een dag een paar busjes voor de deur stoppen, er hekken uitgeladen worden en de weg opengebroken wordt, dan is dat een regelrecht uitvloeisel van een raadsbesluit. En daar kunnen ondernemers omzet door verliezen. Om die reden zijn de gemeenteraadsverkiezingen enorm belangrijke verkiezingen, en soms is het bijna jammer als je ziet dat al die landelijke kopstukken de wijken in trekken terwijl je eigenlijk het liefst zou willen dat de lokale politici hun verhaal over de lokale omgeving zouden kunnen doen.’

Dat lijkt wel de tragiek van de gemeenteraadsverkiezingen. Het gaat om de lokale situatie en je kunt als lokaal politicus je stinkende best doen, maar als je partij het landelijk slecht doet dan kun je het lokaal wel vergeten. ‘Dat klopt in grote lijnen wel. Er zijn allerlei onderzoeken die uitwijzen dat 70 tot 90 procent van de kiezers landelijke invloeden meenemen in hun lokale stemgedrag. Tegelijkertijd zie je dat alle lokale partijen bij elkaar meer zetels hebben dan alle landelijke partijen bij elkaar. Aan de ene kant is dus ‘landelijk’ heel erg belangrijk, maar als mensen het gevoel hebben dat er te weinig naar de lokale situatie gekeken wordt, dan gaan ze heel erg lokaal stemmen. Daar ligt een kans voor D66, want wij zijn lokaal actief en betrokken.

‘We zijn waarschijnlijk de laatste optimistische partij in Nederland. We geloven in de toekomst, we geloven in vooruitgang’

Als D66 hebben we ook nog een ander groot voordeel. Ik merk vaak dat de mensen zeggen dat D66 een heel goed verhaal heeft, maar dat we het nog veel beter kunnen vertellen. We moeten dat verhaal dus beter voor het voetlicht brengen. We moeten de mensen laten zien dat we heel goed weten wat er lokaal speelt en dat we goede ideeën hebben. Dat moet dus terugkomen in de campagne. We moeten naar de mensen toegaan, met ze in gesprek gaan en laten merken dat we naar ze luisteren en hun problemen ook daadwerkelijk agenderen. En we moeten heel erg goed laten zien dat we ook een lokale partij zijn.’

Hoe doe je dat dan in de praktijk? ‘Eigenlijk is dat simpel. Mensen die denken dat je alleen nog maar hoeft te twitteren en te facebooken, die vergissen zich. Heel belangrijk, maar toch blijft het cruciaal dat je met zoveel mogelijk D66’ers fysiek aanwezig bent: D66 is vandaag in deze straat, morgen op dat winkelplein en overmorgen in die woonwijk. Vraag aan de mensen wat ze belangrijk vinden en vertel wat D66 gedaan heeft, maar vooral ook wat we nog meer gaan doen. We gaan dat ook daadwerkelijk doen, steeds meer ten opzichte van vorige campagnes. ‘Canvassen’ (campagneteknik waarbij men van deur to deur gaat om in gesprek te raken met bewoners en kiezers, red.) is een ander voorbeeld. Ik geloof er heilig in, het is dé manier om in één-op-één contacten je ideeën onder de aandacht van de kiezer te brengen. Voordeel is ook dat je, door de wijken waar je gaat canvassen goed uit te zoeken, de effectiviteit van die contacten nog aanzienlijk kunt vergroten.’

In Amerika en Engeland is dat de normaalste zaak van de wereld, terwijl er in Nederland vaak nog weerstand tegen bestaat. ‘Volgens mij is dat letterlijk en figuurlijk een kwestie van over de drempel heen stappen. Die weerstand zit vooral bij jezelf, terwijl dat bij de kiezers – zeker in verkiezingstijd – helemaal niet het geval hoeft te zijn. Het is dé mogelijkheid om je ideeën voor het voetlicht te brengen. Je moet gewoon bij iemand aanbellen en – in mijn geval – vertellen: ‘Ik ben Kees Verhoeven en ik wil graag tien minuten met u praten.’ Heeft iemand daar geen zin in dan ga je gewoon een deur verder. Hoe dan ook, het is een erg effectieve manier om de één op één gesprekken vorm te geven en om er achter te komen wat mensen denken en om daar je D66 ideeën te presenteren.’

Je zegt overigens in een bijzinnetje ‘zeker in verkiezingstijd’. Zou het niet wenselijk zijn om dit eigenlijk de hele raadsperiode door te doen? ‘Dat heet ‘permanente campagne’. Er zijn inderdaad legio D66-afdelingen die elke twee weken op de markt te vinden zijn om daar te vertellen wat ze willen. Dat is heel goed, maar je moet er

voor waken dat je niet permanent voluit aan de bak gaat. In de verkiezingscampagne moet je pieken. Desondanks is permanent campagne voeren, waarbij je constant laat zien waar je voor staat, prima. En dat gebeurt, zoals gezegd, ook bij diverse afdelingen in het land.’

Je ziet dat veel D66-afdelingen de afgelopen jaren heel sterk bezig geweest zijn met het ontwikkelen van hun eigen prioriteiten en speerpunten. Denk aan Amsterdam met onderwijs en woningbouw. Hoe zou je dat in je campagne kunnen verwerken? ‘Het begint met de kracht van de herhaling, het herhalen wat je belangrijk vind. D66’ers zijn vaak heel breed georiënteerd. De valkuil is dan om elke keer weer een ander punt te noemen. Ik benadruk daarom elke keer dat ik onze campagnetroepen toespreek dat je je moet realiseren wat je eigen prioriteiten zijn en dat je die moet blijven benoemen. In dat verband kan het versterkend werken als de landelijke prioriteiten in lijn liggen met de lokale. Denk daarbij aan het onderwijs: we hebben landelijk altijd laten zien dat we voor goed onderwijs staan omdat we geloven in het ontwikkelen en ontplooiën van mensen.

‘Een ander voorbeeld is dat we landelijk sinds 2006 continu aandacht gegeven hebben aan hoe we onze economie sterker kunnen maken om op die manier te zorgen voor meer banen en een betere arbeidsmarkt. D66 is ook steeds meer een partij voor ondernemerschap. Ik denk trouwens dat D66’ers soms iets te bescheiden zijn. Het is natuurlijk goed te benadrukken wat we de afgelopen jaren bereikt hebben, zowel lokaal als hier in de Tweede Kamer. Hameren op je speerpunten en je successen kortom.’

Kun je behalve deze inhoudelijke argumenten nog meer redenen noemen waarom mensen lokaal op D66 zouden moeten stemmen? ‘Het is ook het gevoel dat achter de slogan ‘Nu vooruit’ zit. Daarbij zit ook onze daadkracht, een wat meer gevoelsmatig speerpunt. Zitten we in een college dan gebeuren er ook dingen; we zijn daadkrachtig, we schuiven niets op de lange baan. Een ander belangrijk punt is dat we waarschijnlijk de laatste optimistische partij in Nederland zijn. We geloven nog in de toekomst, we geloven nog in vooruitgang. ‘Dat betekent trouwens niet per se dat we geloven in grootschalige structuren. De tijd is voorbij dat je als wethouder alleen maar succesvol was al je een grote totempaal in de gemeente achterliet in de vorm van een nieuw winkelcentrum of een grote kantorenlocatie waar eigenlijk geen behoefte aan was. Dat is achterhaald door de economische en demografische ontwikkelingen. We zijn de partij die de menselijke maat vooropstelt, we moeten veel meer zoeken naar nieuwe combinaties en de kracht die er al is beter benutten. We

moeten veel meer de mensen die zelf wat willen ondernemen faciliteren in plaats van in te zetten op die grootschalige ontwikkelingen. Kortom: actief inspelen op de veranderende omstandigheden. Daar liggen onze kansen, maar daar zit ook veel weerstand bij traditioneler denkende partijen. D66’ers hebben het lef om die steen in de vijver te gooien, vandaar dat het belangrijk is om zoveel mogelijk D66’ers in de gemeenteraden te hebben. Wie kansen ziet moet daarom op D66 stemmen.

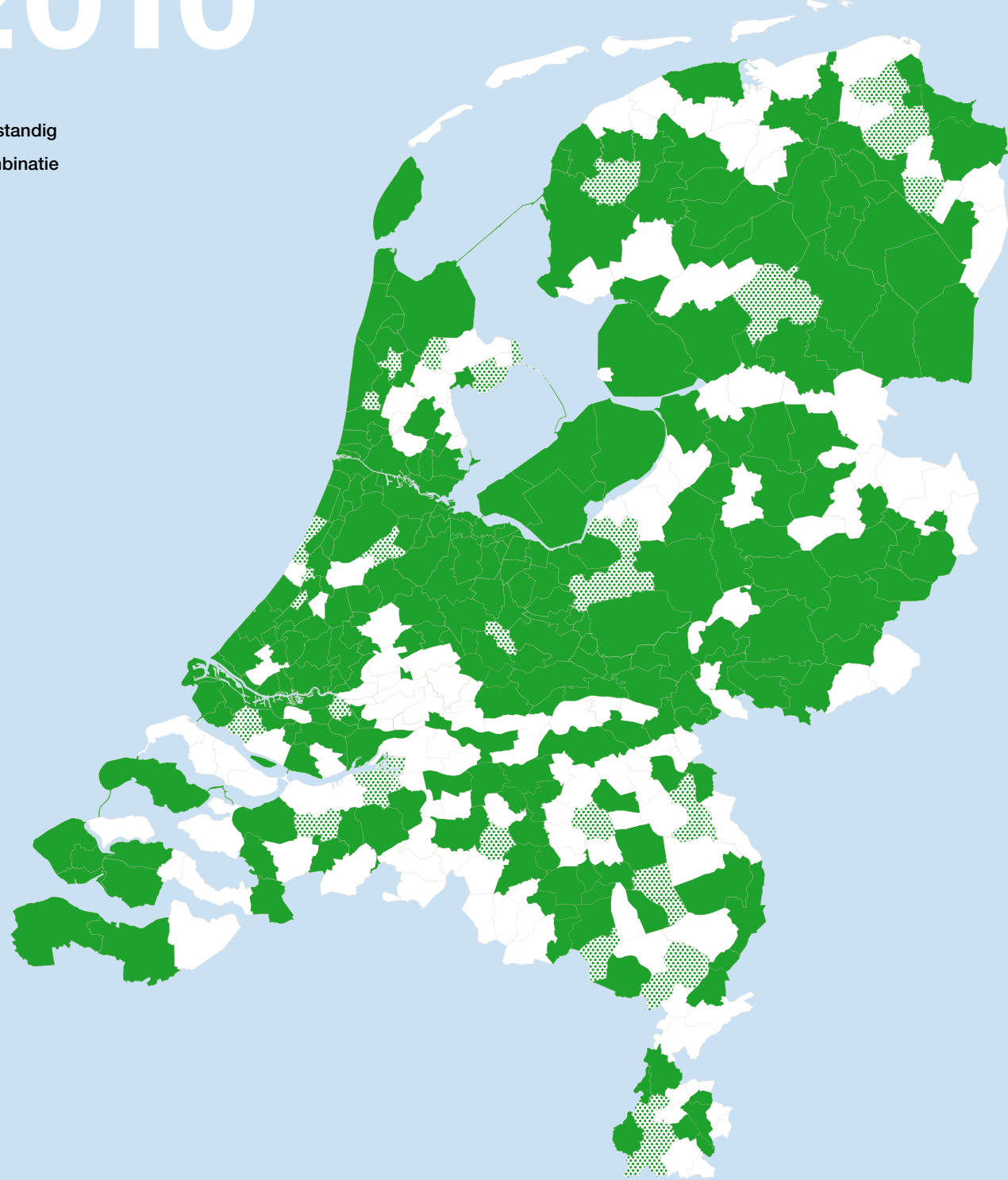
‘Een ander voordeel ten opzichte van de lokale partijen is dat je als D66-gemeenteraadslid of -wethouder net zo goed ingebed bent in de lokale situatie als een ‘Leefbaar-politicus’, maar dat je ook, als dat nodig is, makkelijk de koppeling kunt maken met de provinciale en landelijke politiek. En dat is iets wat lokale partijen nu weer niet kunnen doen.’

‘Als jij wilt dat het zetelaantal in je gemeente verdubbelt; doe dan mee. Denk niet dat de anderen het doen, maar vraag je af waarom jij niet meedoet’

Een andere belangrijke vraag bij het opzetten van je campagne is hoe je mensen kunt activeren om campagne te voeren. Hoe kun je dat doen? ‘Het begint bij het enthousiasmeren van de mensen. Je ziet gewoon dat mensen enthousiast worden als ze zien dat het leuk is om campagne te voeren. En dat het belangrijk is. Dat het belangrijk is wordt steeds duidelijker: D66 kan ontegenzeggelijk het verschil maken in de gemeenteraad. Vrijwilligers kun je daarop aanspreken: als jij wilt dat het zetelaantal in je gemeente verdubbelt; doe dan mee. Denk niet dat de anderen het doen, maar vraag je af waarom jij niet meedoet. Vaak is het geen kwestie van niet willen, maar is het gewoon zo dat men zich niet realiseert hoe belangrijk elke vrijwilliger is – niet alleen de lijsttrekker en de kandidaten. De *bottom line* is dat we allemaal D66-ambassadeurs zijn. We doen de campagne met zijn allen!’ ■

2010

■ zelfstandig
■ combinatie

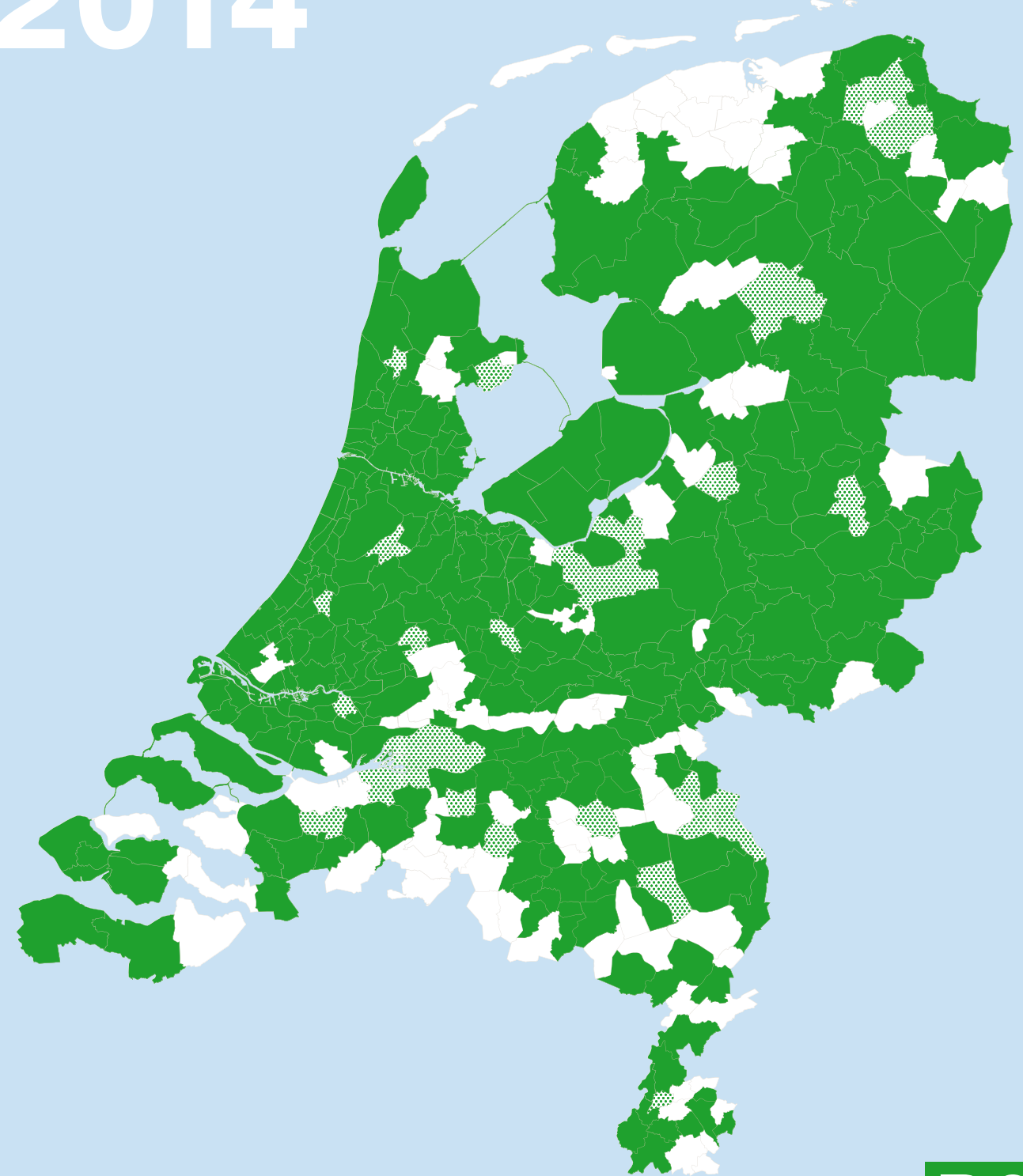
**Groen,
groener,
groenst!**

Op deze zogenoemde 'deelnamekaarten' ziet u in welke gemeenten u in 2010, en straks op 19 maart op D66 kon en kunt stemmen. De welkome 'vergroening' laat zien dat dit aantal

in vier jaar tijd behoorlijk gegroeid is. Bij de herindelingsverkiezingen op 13 november jl. boekten vier lokale D66-afdelingen alvast een mooie winst. Zo werd D66 in Leeuwarden

met 4 zetels de tweede partij en in Heerenveen groeiden we van 2 naar 3 zetels. In de nieuwe gemeente Friese Meren behaalde D66 2 zetels. En in de nieuwe fusiegemeente Alphen aan den

2014

Rijn stegen we naar 4 zetels. Fractievoorzitter Alexander Pechtold ziet de uitslagen als een mooie stimulans: 'Ik feliciteer onze D66'ers in deze vier gemeenten met de mooie resul-

taten. We merken al maanden, bijvoorbeeld aan de groeiende ledenaantallen, dat veel mensen zich aangetrokken voelen tot het geluid van D66.' Ook partijvoorzitter Fleur Gräper – van

Koolwijk is blij met de winst: 'Het laat opnieuw zien dat D66 in gemeenten een steeds belangrijkere partij wordt.'

D66

Zij is de ervaren D66-lijsttrekker in de tweede grootste stad van Nederland; hij probeert D66 voor het eerst in de gemeenteraad van een kleine Limburgse gemeente te krijgen. Vijf vragen aan Salima Belhaj en Rens Raemakers over de uitdagingen van het lijsttrekkerschap, campagne voeren en lokale politiek.

koplopers

Salima Belhaj (35)

beroep
**personeelsfunctionaris
Scapino Ballet
Rotterdam**

lid sinds
2001

lijsttrekker in
Rotterdam

inwoners / D66-leden
615.000 / 1.050

fractie / college
**4 fractieleden /
2 wethouders**

Salima Belhaj
‘Na het bouwen volgt nu consolidatie’

Wat was je motivatie om lijsttrekker te worden en wat wil je bereiken? ‘Ik ben voor de tweede keer lijsttrekker in Rotterdam. De eerste keer was ik vooral bezig om te bouwen. Twee jaar lang was ik een eenmansfractie, dat was erg hard werken. Maar ik ben trots op wat ik heb bereikt. Zo is het ledenaantal in Rotterdam in vijf jaar tijd verdubbeld. Mijn kennis en ervaring wil ik nu inzetten om op een stabiele manier succes te behalen, dus we gaan van groei naar consolidatie. En natuurlijk wil ik ook méér zetels voor D66 in de raad, met als uiteindelijke doel om van Rotterdam een zelf-verzekerde, sterke stad te kunnen maken.’

Wat zijn de grootste problemen in Rotterdam en welke oplossingen heeft D66 daarvoor? Rotterdam heeft een groot probleem met onderwijs, stelt Belhaj. ‘In de stad bestaat veel schooluitval, we hebben veel laagopgeleide mensen en mensen in de bijstand. Ik wil dat iedereen in Rotterdam een diploma heeft. Dat is de enige manier om een kans op een baan te maken en financieel onafhankelijk van de overheid te worden. En ja, ik realiseer mij dat je voor deze ambitie een lange termijnplan nodig hebt van zo’n tien à twintig jaar, waarbij het stellen van prioriteiten en extra investeringen voorwaarden zijn.’ Belhajs tweede speerpunt is de economie. Arbeidsmarktaansluiting is hierbij het sleutelwoord, zegt ze. ‘We hebben een groot tekort aan personeel in de haven. Daar helpt het niet om

‘Rotterdam heeft een groot probleem met onderwijs. Als mensen geen diploma hebben komen ze gewoonweg niet in aanmerking voor een baan,’

allerlei sollicitatietrainingen aan te bieden, zoals het beleid van andere partijen is geweest. Als mensen geen diploma hebben komen ze gewoonweg niet in aanmerking voor een baan.’ Daarnaast voelt Salima zich erg betrokken bij de gezondheid van de burgers in haar stad. ‘Ik bedoel daarmee twee dingen: het grote probleem van obesitas – alle kinderen moeten bijvoorbeeld de mogelijkheid hebben om te kunnen sporten – en de luchtkwaliteit. Mensen sterven hier door de slechte luchtkwaliteit anderhalf jaar eerder dan in andere gemeenten!’

Wat heeft D66 de afgelopen vier jaar in Rotterdam bereikt? ‘Ik ben trots op onze fractie en onze twee D66-wethouders: Korrie Louwers (portefeuille arbeidsmarkt, hoger onderwijs, innovatie en participatie, red.) heeft ervoor gezorgd dat integratie geen controversieel onderwerp meer is in Rotterdam. En Alexandra van Huffelen (portefeuille duurzaamheid, binnenstad en buitenruimte, red.) heeft voor elkaar gekregen dat het door D66 uitonderhandelde bedrag van 32 miljoen euro goed werd ingezet voor extra investeringen in duurzaamheid.’ Ook heeft D66 er substantieel aan bijgedragen dat de gemeentefinanciën weer op orde zijn door een groter bedrag te bezuinigen en sterker in te zetten op minder ambtenaren, vertelt Belhaj trots. ‘Dat we het aandurfdn tegen een nieuwe ‘Kuip’ te stemmen, dat was echt lef. Diverse rapporten en de inzichten van het wetenschappelijk bureau van D66 over de relatie overheid, markt en individu (*Governing Governance*) toonden aan dat het onverstandig zou zijn dat de gemeente op dit moment in zo’n project investeert.’

Wat vind je de grootste uitdaging voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2014? ‘Dat is de vraag hoe we mensen zover krijgen te begrijpen dat de gemeentepolitiek zoveel meer is dan alleen het ophalen van vuilnis. Ook stemmen kiezers vaak ‘lan-delijk’ en zijn zich niet bewust van de thema’s die in de stad spelen en van het budget waarover de

gemeente beschikt. Rotterdam heeft een begroting van 4,5 miljard euro op jaarbasis, dan is het toch belangrijk om je stem te gebruiken om invloed uit te oefenen waaraan dit geld wordt besteed?’ Wat dat betreft begint de echte campagne eigenlijk pas na de verkiezingen, zegt Belhaj. ‘Want juist dan moet je constant streven om geloofwaardig te zijn; om hetgeen wat je tijdens de verkiezingscampagne hebt beloofd ook echt waar te maken. D66 heeft wat dat betreft een traditie als betrouwbare partij.’

Wat wil je kiezers nog meegeven? ‘Wij zijn een partij die niet op zenden staat, maar goed luistert naar wat mensen beweegt, wat er in de samenleving speelt. D66 vertrouwt op de kracht van Rotterdammers en wij willen ruimte creëren voor initiatieven vanuit de stad, in plaats van alle ideeën, inzet en middelen vanuit de ‘Coolsingel’ te laten verlopen. Mensen zijn heel goed in staat om mee te denken en verantwoordelijkheid te nemen om mee te bouwen aan de stad.’

Rens Raemakers
‘Wij kiezen voor vernieuwing en verjonging’

Wat was je motivatie om lijsttrekker te worden en wat wil je bereiken? ‘Ik ben eigenlijk altijd al politiek geïnteresseerd geweest, zowel in landelijke als lokale thema’s. En door mijn sterke rechtvaardigheidsgevoel ben ik erg gemotiveerd om de dingen beter te regelen en ervoor te zorgen dat de feiten boven tafel komen’, zegt de jonge en bevlogen Raemakers. Het college van Leudal viel in februari 2013, nadat het CDA de stekker trok uit de coalitie met Ronduit Open en PvdA. Raemakers denkt dat dat onderlinge ‘gedoe’ tussen partijen soms ten koste gaat van de inhoud. Zijn doel is dan ook om – naast het behalen van voldoende stemmen voor een of twee zetels voor D66 in de gemeenteraad – het vertrouwen tussen burger en politiek te herstellen. ‘Wij willen voor verandering zorgen: mensen moeten weer weten waar de politiek voor staat. D66 wil met alle partijen samenwerken; uiteindelijk gaat het om de beste voorstellen voor de uitdagingen waar Leudal de komende jaren voor staat.’

Wat zijn de grootste problemen in Leudal en welke oplossingen heeft D66 daarvoor? ‘Het grootste probleem is de bevolkingskrimp en de daarmee gepaard gaande vergrijzing. Jongeren vertrekken naar grotere steden, met als gevolg dat er hier minder kinderen worden geboren en scholen daardoor steeds minder leerlingen krijgen’, zegt Raemakers. ‘Moeten we de scholen dan maar sluiten? Nee, integrale kindcentra zijn wat D66 betreft een hele goede oplossing: breng peuterspeelzaal, kinderopvang, jeugdzorg en bibliotheken allemaal onder in de basisschool. Door meer diensten in één gebouw te bundelen, kan je ervoor zorgen dat scholen open kunnen blijven. Aan de andere kant: Als het echt nodig is om een school te sluiten, leg dit dan uit aan je kiezers. Ga dit niet uit de weg.’ Een ander onderwerp dat Raemakers erg belangrijk vindt is lokale democratie. ‘Er wordt bijvoorbeeld gesproken over zaken als: de lokale rekenkamer op te heffen, geen lokale ombudsman aan te stellen en de uitzendingen van de gemeenteraadsvergaderingen via televisie en internet te schrappen. Dit alles in het kader van bezuinigingen. Maar deze instituties zijn juist heel belangrijk voor het functioneren van de gemeente; het levert netto meer op dan het kost. Neem de raadsuitzendingen: een must voor transparantie en voor participatie van burgers. Burgers krijgen namelijk inzicht in wat er speelt en kunnen op een laagdrempelige manier meedoen.’

Wat vind je de grootste uitdaging voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2014? Volgens Raemakers is zijn grootste uitdaging om in Leudal ‘een voet tussen de deur’ te krijgen. D66 heeft nog geen

‘Integrale kindcentra zijn een goede oplossing om sluiting van scholen in Leudal te voorkomen’

Rens Raemakers
(22)

beroep
student Bestuurskunde en
deels Rechtsgeleerdheid

lid sinds
2010

lijsttrekker in
gemeente Leudal

inwoners / D66-leden
36.000 / 23*

fractie / college
D66 doet door de herindeling op 1 januari 2007
dit jaar voor het eerst mee
aan de gemeenteraadsverkiezingen in Leudal

* incl. D66-Maasgouw

fractie in Leudal want D66 doet – sinds de herindeling van de gemeente op 1 januari 2007 – voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. Andere partijen hebben al vanaf 2007 bekendheid verworven en een profiel kunnen opbouwen; D66 begint wat dat betreft met een achterstand, vindt Raemakers. ‘Daarnaast is het voor landelijke partijen – behalve voor het CDA – in Limburgse dorpen sowieso wat moeilijker om kiezers aan zich te binden. Vanwege het sterke verenigingsleven zijn lokale partijen hier groot, er bestaat een sterke band tussen deze twee.’

Wat betekent dit voor de verkiezingscampagne? ‘Wij zullen ons als de nieuwe partij presenteren – nieuw, omdat we voor het eerst meedoen, maar ook omdat we voor verjonging hebben gekozen. Naast mij is de nummer 2 van de verkiezingslijst met 25 jaar ook jong. De boodschap die D66 en ikzelf hiermee willen uitdragen, is dat D66 voor verandering in de raad en in de aanpak van problemen zal zorgen.’

Wat wil je kiezers nog meegeven? Raemakers is blij dat hij het thema decentralisatie nog aan kan snijden. De vergrijzing maakt het volgens hem extra urgent om hier een visie op te ontwikkelen. ‘Als kleine gemeente heb je de expertise op het gebied van de WMO of ouderenzorg niet zo maar in huis. Het is daarom van belang om nauw samen te werken met andere gemeenten en maatschappelijke organisaties. Ook voor het stimuleren van initiatieven van burgers om deze zorg zelf te organiseren, wil D66 zich hard maken!’ ■

Democraat
gemeentepolitiek

tekst
Roel van den Tillaart

SimCity voor gevorderden

De laatste jaren ligt het opkomstpercentage bij gemeenteraadsverkiezingen ruim 20 procent lager dan bij Tweede Kamerverkiezingen. Onterecht, vinden Rob Jetten en Tobias van Elferen, respectievelijk D66-fractievoorzitter en campagne-coördinator en beiden raadsleden in Nijmegen. ‘De gemeente is de eerste bestuurslaag, met de kortste lijnen en het grootste effect van politieke beslissingen.’

Nederland is in Europees perspectief relatief gedecentraliseerd: lagere overheden besteden ongeveer een derde van het overheidsbudget tegenover een kwart gemiddeld in de Europese Unie. In 2015 nemen gemeenten bovendien taken op het gebied van werk en inkomen, jeugd- en langdurige zorg over van het Rijk – de zogenoemde ‘decentralisaties’. Het budget van gemeenten wordt daarmee bijna twee keer zo groot. Tegelijkertijd hebben gemeenten weinig invloed op belastingen: slechts 30 procent van het budget van gemeenten komt uit eigen inkomsten, zoals de onroerendezaakbelasting (ozb) en toeristenbelasting, de rest komt van het Rijk. Rob Jetten: ‘Het Rijk zit op het geld, terwijl gemeenten steeds meer taken uitvoeren.’ Dat beperkt gemeenten in hun vrijheid bij het uitvoeren van die – nieuwe – taken. Op termijn is dit systeem onhoudbaar. Gemeenten moeten meer mogelijkheden krijgen om belasting te innen, vindt de Nijmeegse D66-fractievoorzitter.

Om met de deur in huis te vallen: hoe belangrijk is de gemeente? Jetten: ‘Eerst komt Europa, dan de gemeente. Den Haag voert vooral Brusselse richtlijnen uit. De gemeente bepaalt h_oe het bij de burger terecht komt. Denk aan de aankomende decentralisaties in de zorg; je gaat het merken aan w_áar je woont; aan de voorzieningen die je krijgt, de eigen bijdrage die je betaalt...’ Van Elferen: ‘...en welke koppelingen tussen deze beleidsterreinen worden gemaakt. De gemeente is de eerste bestuurslaag, het meest voelbaar en merkbaar. Met de kortste lijnen en het grootste effect van politieke beslissingen.’

Zijn dat niet vaak kleine beslissingen? Jetten: ‘Die beslissingen zijn politiek niet altijd spannend, maar bepalen wel wat er om je heen gebeurt als je de deur uitloopt.’ Van Elferen: ‘D66’ers zijn soms geneigd gemeentepolitiek te beschouwen als ‘leuke dingen voor de mensen’, maar die beslissingen zijn enorm bepalend voor de sfeer. De gemeenteraad besluit of muziekles en schouwburg voor iedereen toegankelijk zijn en of een noodlijdende voetbalclub in een achterstandswijk blijft bestaan. Maar denk bijvoorbeeld ook aan de circulaire economie, *cradle to cradle*; niet het Rijk, maar de gemeente bepaalt hoeveel afval terugkeert als grondstof...’ Jetten: ‘... als je er maar geld voor over hebt, bijvoorbeeld door de aanleg van ondergrondse afvalcontainers.’

In Nijmegen groeide D66 bij de gemeenteraadsverkiezingen in 2010 van twee naar zes zetels. Dankzij die winst stootte de partij concurrent SP uit de coalitie met de PvdA en GroenLinks. Jetten verruilde het voorzitterschap van de Jonge Democraten voor het fractievoorzitterschap in Nijmegen. Voor de komende verkiezingen is hij opnieuw lijsttrekker. Ook voor campagne-coördinator Tobias van Elferen, nummer drie op de lijst, gloort een nieuwe periode.

SP eruit, D66 erin.

Wat merken inwoners van Nijmegen concreet?

Jetten: 'De SP levert ieder jaar een tegenbegroting in met 20 miljoen euro extra lasten voor ondernemers. Wij hebben de ozb voor ondernemers verlaagd. Voor startende ondernemers willen we de ozb de eerste drie jaar kwijtschelden. Dat verbetert de concurrentiepositie van Nijmegen als vestigingsstad.'

'Een ander voorbeeld: de 800 Melkert-banen die Nijmegen overhield aan acht jaar SP. Dat paradepaardje slokte het hele re-integratiebudget op. Wij hebben dat geld in die mensen geïnvesteerd, met opleidingen en leer-werktrajecten. Door de afbouw van Melkert-banen houden we bovendien geld over om de duizenden overige werkzoekenden een perspectief te bieden.'

Jullie gaan nog vier jaar door.

Wat maakt gemeentepolitiek aantrekkelijk?

Van Elferen: 'Het gaat om hoe je jouw stad inricht, om wat je ziet als je de voordeur uitloopt. In wat voor stad wil je leven? Dat is wat het interessant maakt. Dat is trouwens ook wat het computerspel SimCity zo leuk maakt.' Met een knipoog: 'Ik ken geen computerspel waarin je de minister van financiën speelt.'

Jetten: 'Lokaal actief zijn is ontzettend leuk. Je komt op plaatsen waar je anders niet komt. Het is tastbaar, je kunt mensen helpen. Mensen waarderen het als je als raadslid met ze komt praten.'

Van Elferen: 'En de politieke arena is ook absoluut interessant. Je bent je eigen desk; je bent zelf verantwoordelijk voor je zichtbaarheid, bepaalt zelf met wie je onderhandelt en organiseert zelf het politieke proces.' ■

‘Lokaal actief zijn is ontzettend leuk. Je komt op plaatsen waar je anders niet komt. Mensen waarderen het als je als raadslid met ze komt praten’

Rob Jetten

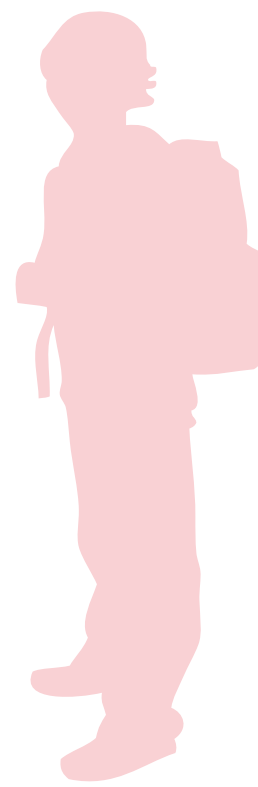
D66-fractievoorzitter
en raadslid Nijmegen

**Wat wordt er op gemeenteniveau geregeld?
5x lokaal beleid in Nijmegen**

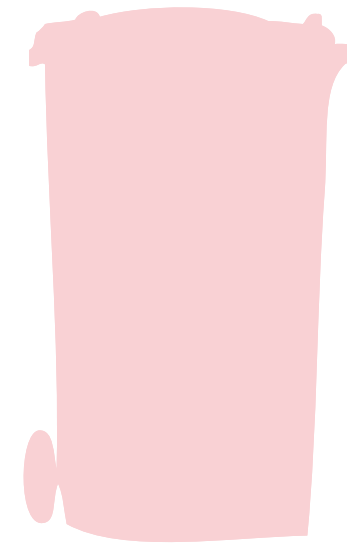
Ondernemen

D66 heeft in Nijmegen de onroerendezaakbelasting (ozb) voor ondernemers verlaagd en startende ondernemers krijgen als het aan D66 ligt de eerste drie jaar vrijstelling. Winkels mogen zelf bepalen wanneer ze open zijn. Het bedrijvenloket van de gemeente is opnieuw ingericht om ondernemers te 'ontzorgen' bij het starten van hun bedrijf of het aanvragen van vergunningen.

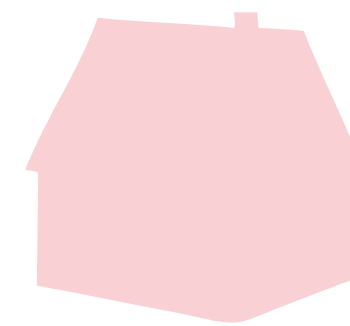
Onderwijs

Het is een misvatting dat gemeenten op onderwijs geen verschil kunnen maken. Soms denken D66'ers te snel dat het verschil in het hoger onderwijs wordt gemaakt, zegt Van Elferen. 'Maar: onderwijs gaat net zozeer over (taal)achterstanden opsporen voor ze ontstaan.' Jetten: 'Onze wethouder Henk Beerten heeft de voor- en vroegschoolse educatie en de kinderdagopvang hervormd. Die stonden op omvallen, omdat landelijke regelingen wegvielen. Vooral voor de kwetsbare doelgroepen in de zwakkere wijken zou dat problemen opleveren. Nu is het met locatiesubsidies en kindbudgetten weer betaalbaar.'

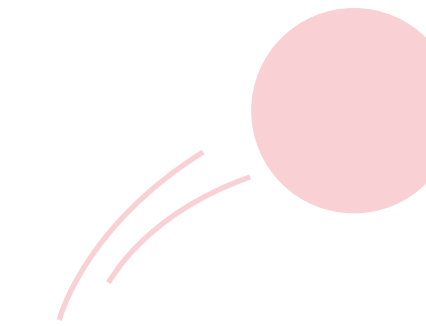
Duurzaamheid

'De grote klappers', zegt Van Elferen, 'komen voor gemeentes niet uit zon en wind, maar van het recyclen van afval tot nieuwe grondstof.' Jetten: 'In Nijmegen doen we het op dat punt goed. Maar het kan nog beter, door bijvoorbeeld meer ondergrondse containers aan te leggen. Mensen kunnen dan hun afval scheiden wanneer het hen uitkomt.' Gemeenten doen meer om klimaatdoelstellingen te halen dan het Rijk, stellen Jetten en Van Elferen – en hebben daar ook meer mogelijkheden voor. Nijmegen heeft energiefonds in het leven geroepen en er komt een warmtenet, waarmee de restwarmte van de elektriciteitscentrale wordt gebruikt om woningen in Nijmegen-Noord te verwarmen. Ondertussen verduurzaamt de gemeenten zelf ook haar gebouwen. Ook verfrissend: er zijn fietssnelwegen aangelegd van de stad naar omliggende dorpen.

Wonen

In raamovereenkomsten met woningbouwcorporaties heeft de Nijmeegse gemeenteraad geregeld waar nieuwe woningen komen, hoeveel er komen, tegen welke prijs én afspraken gemaakt over de verduurzaming van de woningvoorraad. Van Elferen: 'Die woningen komen ook op mooie locaties, bijvoorbeeld in Nijmegen-Noord, tussen particuliere woningen. Daarmee bouwen we aan een ongedeelde stad.' 'We hebben ook het lotingsysteem veranderd', vult Jetten aan, 'zodat starters ook kans maken.' Ook voor woningeigenaren heeft D66 zich in Nijmegen ingespannen, door de stijging van de ozb binnen de perken te houden.

Sport

Sportclubs hebben het zwaar, bijvoorbeeld door de teruglopende sponsoring. Zo dreigde de lokale 'zwarte' sportclub Quick kopje onder te gaan. Jetten: 'We hebben de vaste lasten verlicht, onder meer door de kantine te verduurzamen. Daarnaast hebben we de club ondersteund bij het opbouwen en activeren van een vrijwilligersnetwerk. Sportclubs hebben ook een belangrijke sociale rol. De gemeente kan helpen, als aanjager.'

foto Famille Danoesastro

‘We kunnen nu
vijfhonderd
kinderen méér
laten sporten’

3keer lokaal succes

Het effect van lokaal beleid is vaak veel sneller merkbaar voor bewoners en ondernemers dan landelijk of Europees beleid. Dat kunnen sportende kinderen in Naarden, winkeliers en hun klanten in Vught en jonge huizenkopers op Texel beamen. Drie lokale D66-successen onder de loep.

Naarden **Nieuw sportpark**

Peter van Steensel, voorzitter van de Hockeyclub Naarden, spreekt enthousiast over het vernieuwde sportpark in Naarden, dat afgelopen zomer officieel werd geopend door D66-wethouder Marcel Adriani. ‘We kunnen nu vijfhonderd kinderen meer laten sporten.’ De drie verenigingen op het sportpark – naast de hockeyclub huist hier ook een voetbalvereniging en een rugbyclub – waren al een tijd op zoek naar uitbreiding van de veldcapaciteit. Dit moest echter binnen de beschikbare ruimte gebeuren. Van Steensel: ‘Wethouder Adriani gaf ons de opdracht: zorg ervoor dat jullie met elkaar een oplossing vinden. Hij zei erbij dat als wij er niet uit zouden komen, hij het zélf zou bepalen. Dat legde de benodigde druk op onze samenwerking.’

Uiteindelijk kwamen de drie verenigingen tot een plan. Van Steensel: ‘Samen met de wethouder en de beleidsambtenaren bekeken we of onze plannen financieel haalbaar waren. De gemeente was cruciaal voor het faciliteren van deze planvorming; ze opereerde professioneel en transparant. En er was een wethouder met visie. Alle betrokkenen hadden duidelijk de wil om hiervan een succes te maken.’ Van Steensel is optimistisch over de toekomst. ‘Ruim drieduizend mensen kunnen nu elke week sporten op een veilige en kwalitatief goede accommodatie. Voor de komende tien à vijftien jaar zijn wij als sportverenigingen klaar.’

Voorbeeld van participatiesamenleving

Ook D66-wethouder Marcel Adriani is tevreden over het vernieuwde sportpark. ‘In Naarden waren lange wachtlijsten, met name voor hockey. In ons verkiezingsprogramma hebben we

daarom opgenomen deze te verkorten. Dat gaf de sportverenigingen de ruimte om hun plannen door te zetten.’ De grote betrokkenheid van de sportverenigingen is voor de wethouder een mooi voorbeeld van de participatiesamenleving die D66 in Naarden nastreeft. ‘De betrokken sportverenigingen hebben in goed overleg de keuzes gemaakt die nodig waren voor een goed plan. Iedereen heeft daarbij wat in moeten leveren om ook wat te krijgen. De uitkomst was een breed gedragen plan, dat recht doet aan alle deelbelangen.’

Vught **Zondagopenstelling winkels**

‘Een paar jaar geleden gingen supermarkten in een aantal omliggende gemeenten op zondag open. Toen zagen we dat mensen vanuit Vught naar Boxtel reden om op zondag hun boodschappen te doen.’ Walter van Vroenhoven, bedrijfsleider van supermarkt EMTÉ in Vught, klopte daarop bij zijn gemeente aan. ‘Onze aanvraag voor een zondagopenstelling werd een aantal keer afgewezen. We bleven het echter proberen. Uiteindelijk mochten we open van 16.00 tot 20.00 uur, op basis van een avondvergunning. Vanaf het begin was dat een enorm succes. Inmiddels zijn de openingstijden verder verruimd.’ De zondagopenstelling leverde de supermarkt meteen extra omzet op. Maar voor Van Vroenhoven is het ook een belangrijke dienstverlening aan zijn klanten. ‘Er zijn veel *last minute shoppers*; mensen die ’s avonds de barbecue aansteken en nog snel naar de supermarkt willen. Of klanten die terugkomen van vakantie en op zondag nog even brood willen halen.’ Terugkijkend constateert Van Vroenhoven dat het een lang traject is geweest. ‘Maar met het resultaat van de huidige openingstijden zijn wij erg blij.’

Vers brood op zondagochtend

‘De zondagopenstelling was in 2010 een van de speerpunten in onze verkiezingscampagne. Het was na de verkiezingen ook het eerste punt dat verzilverd werd.’ Fons Potters, D66-fractievoorzitter en lijsttrekker in Vught, heeft daarna echter niet stilgezeten. ‘Op ons initiatief zijn de winkeltijden op zon- en feestdagen per 1 januari 2014 helemaal gelijkgetrokken met de andere dagen van de week. Iedere ondernemer mag nu dus elke dag van het jaar open tussen

Voetnoot ‘starterslening’

D66 vindt dat de starterslening om stevig lokaal maatwerk vraagt. Op Texel slaat de balans positief door: daar helpt de lening ontgroening tegen te gaan. Maar in andere gemeentes kunnen negatieve effecten de overhand krijgen.

Zo kan een starterslening marktverstorend en prijsopdrijvend werken, omdat het hoge huizenprijzen ‘faciliteert’ (terwijl de prijzen juist moeten dalen!). Ook kan een starterslening bijdragen aan een het aangaan van teveel schulden.

Daarnaast hekelt D66 het feit dat de gemeente in deze twee petten op heeft: met de publieke pet op helpt ze de jongere een nieuwbouwhuis te kopen; met de private pet op verkoopt ze de grond eronder aan de bouwer...

06.00 en 22.00 uur. Dit biedt kansen: denk aan de fietsenwinkel tijdens de zomermaanden of de lokale bouwmarkt. Het ziet er zelfs naar uit dat we hier een bakker krijgen die elke zondagochtend open wil.’

foto Gerard Timmerman

Texel **Starterslening**

De jonge Texelaar Bernard de Ridder (24) was de eerste die met behulp van de starterslening een huis op het eiland kon kopen. ‘Mijn makelaar had gehoord dat er een starterslening zou komen. We hebben gewacht tot de stemming in de gemeenteraad, en drie weken later tekende ik de papieren.’ Zonder de starterslening had hij het huis niet kunnen kopen. ‘Op Texel zijn de huizenprijzen relatief hoog, en de lonen liggen hier wat lager. In je eentje valt het daardoor niet mee om een huis te kopen. Deze lening geeft net dat duwtje in de rug.’ Volgens De Ridder is de starterslening belangrijk voor Texel. ‘Veel jongeren hebben moeite met het kopen van een huis. Zij gaan daarom van Texel af, omdat de huizen aan ‘de overkant’, bijvoorbeeld in Den Helder, goedkoper zijn.’ Uiteindelijk levert de lening volgens hem veel op. ‘Het is geen weggegooid geld, omdat het geleende bedrag wordt terugbetaald. Daarbij bouwen jongeren nu vermogen op met een eigen huis. En de mensen van wie ik het huis heb gekocht, kopen weer een nieuw huis. Dat brengt de markt weer aan het rollen.’

Huis kopen bijna onmogelijk

Astrid van de Wetering, D66-fractievoorzitter en lijsttrekker op Texel, herkent de moeilijke situatie voor jonge huizenkopers. ‘Door hun financiële positie en de huizenprijzen op het eiland is het voor starters bijna onmogelijk om een huis te kopen. Wij voelden daarom de plicht om hier iets aan te doen.’ Ook voor de D66-fractie was de respons op de starterslening boven verwachting. Het is nog niet duidelijk of de starterslening een vervolg krijgt. ‘We hadden geld beschikbaar gesteld voor twintig startersleningen, die al snel waren vergeven. Na dit jaar kijken we of we nieuwe middelen beschikbaar kunnen stellen. Want er is blijkbaar een grote behoefte aan.’ ■

Acht tips voor lokale bestuurders en politici

Grijp deze kans Met stip op één. Deze hervorming biedt de kans om de mens centraal te stellen. Geef die mens de *tools*. Voorkom dat het ene bureaucratische stelsel plaatsmaakt voor het andere. Vermijd nieuwe schotten.

Kwestie van doen Het is ook een kwestie van de handschoen oppakken. Raadsleden hebben daar veel mogelijkheden en budgetten voor. D66 organiseert regelmatig bijeenkomsten voor bestuurders en raadsleden.

Stimuleer keuze en transparantie Dat stimuleert zorgaanbieders goede zorg aan te bieden tegen een passende prijs. Richt een (online-)keuzeplatform in en gebruik pgb's. Geef (kleine) innovatieve zorgaanbieders ruimte en kansen.

Maak ruimte voor de zorgcoördinator De wijkverpleegkundige organiseert zorg voor mensen met eigen kracht als uitgangspunt. Controle is er door professionele toetsing en het mandaat uit de raad.

Investeer in goede mensen In zorgprofessionals, ambtenaren, bestuurders en raadsleden. Zij bepalen het succes van uw hervorming.

Maak succes meetbaar. Meet hoe tevreden uw inwoners zijn.

Denk in ketens Iedereen moet een belang hebben bij goede zorg tegen een passende prijs. Maar pas op voor perverse prikkels en belangenverstrengeling. Pak fraude en misbruik aan.

Leer van fouten Er zal misschien iets misgaan. Onderdruk de politieke reflex alles dicht te regelen. Trek er lering uit. Ook uit de kennis die is opgebouwd en de fouten die het Rijk al voor u heeft gemaakt.

‘Dit is de kans om de mens centraal te stellen’

Over een maand, als het campagnegeweld voor de gemeenteraadsverkiezingen losbarst, zijn de decentralisaties in het sociale domein het gesprek van de dag. Gemeenten krijgen te maken met forse bezuinigingen, maar ook veel vrijheid om hun eigen beleid te bepalen op het gebied van werk en inkomen, jeugd- en langdurige zorg. In dit ‘keukentafelgesprek’ staat de hervorming van de langdurige zorg centraal. ‘Ik hoop dat mensen het eigen, genuanceerde, geluid van D66 herkennen.’ In vijf vragen ontrafelt de *Democraat* óns geluid.

één – Wat verandert er?

De collectieve volksverzekering AWBZ, die recht geeft op langdurige zorg, blijft alleen – en bovendien afgeslankt – bestaan voor mensen die, in Tweede Kamer-jargon, ‘levenslang en levensbreed’ zorg nodig hebben. Wie niet in die categorie valt, krijgt met de gemeente te maken. De gemeente gaat zelf zorg inkopen en bepaalt dus welke voorzieningen beschikbaar zijn voor haar inwoners. De gemeente bepaalt ook hoe zorg, welzijn, werk en inkomen en zelfs onderwijs op elkaar aansluiten. De uitkomst van die processen hangt af van plaatselijke omstandigheden, maar óók van politieke keuzes.

De gemeente staat het dichtst bij de leefwereld van haar inwoners en kan dus maatwerk bieden, vertelt de Maastrichtse D66-zorgwethouder Mieke Damsma. In het ‘keukentafelgesprek’ staat de vraag centraal – of beter: ‘de vraag achter de vraag’, want een zorgvraag kan bijvoorbeeld ook voortkomen uit eenzaamheid. Ambtenaar en cliënt zoeken samen de passende oplossing en stellen vast of daar professionele hulp bij nodig is. Damsma: ‘Dat is niet een gesprek óver, maar mét de cliënt. We gaan uit van de 85 procent van de mensen die hiertoe in staat is – van eigen kracht. Die andere 15 procent moeten we goed ondervangen, want niemand mag door het ijs zakken.’

twee – Waarom deze hervorming?

Zonder hervorming gaat in 2040 zo’n 40 procent van het gemiddelde gezinsinkomen op aan zorg. Als een koekoeksjong vreet de zorg aan budgetten voor taken als onderwijs, ontwikkelings samenwerking en sociale zekerheid, zegt D66-bestuurslid, zorgadviseur en medeauteur van het D66-visiedocument *Zorg van mensen onderling*, Michiel Verkoulen. Zonder hervorming staat de toegankelijkheid van de zorg voor komende generaties op de tocht, vult Tweede Kamerlid Vera Bergkamp aan.

Toch is die bezuiniging niet het enige onderdeel van de hervorming, misschien zelfs niet het belangrijkste. Deze hervorming is vooral een omslag in het denken over en organiseren van de zorg. Die is nu kwalitatief hoogwaardig, maar ook dichtgeregeld en gemedicaliseerd, door een alsmaar uitdijend en steeds complexer stelsel van rechten en regels. In één zin: na indicatie x heb je recht op zorg Y. ‘De wal keert het schip’, zegt Michiel Verkoulen. ‘Waarom zou voor twee alleenstaande vrouwen van 87 één en dezelfde confectieoplossing werken?’ Dat móét anders, vindt ook Victor Everhardt, D66-wethouder zorg in Utrecht. ‘De hamvraag is voor mij: heeft de Utrechter er écht iets aan? Ondersteuning heeft

Vera Bergkamp
Tweede Kamerlid

‘D66 biedt de perfecte combinatie van zekerheid en ruimte voor vernieuwing die voor deze hervorming nodig is’

het doel dat hij zolang mogelijk zijn eigen leven kan leiden, liefst in zijn eigen omgeving. Dat begint ermee dat je ondersteuning dicht bij de burger organiseert met laagdrempelige buurtteams, zodat inwoners de zorgprofessional weten te vinden.’ Oftewel: de patiënt formuleert zijn probleem, de professional krijgt ruimte om de juiste oplossing te vinden.

drie – **Waar staat D66 in dit vraagstuk?**
Die bezuiniging, dat blijft een pijnlijke boodschap. Bezuinigen is hard nodig om de zorg betaalbaar, kwalitatief hoogwaardig en toegankelijk te houden. Maar het moet ook zorgvuldig gebeuren, zodat niemand tussen wal en schip valt. ‘Er is een vermogenstoets, maar ik vraag me af of dat genoeg is’, zegt Damsma. ‘Een vorm van inkomenspolitiek lijkt me onvermijdelijk. Ik wil niet als wethouder de situatie meemaken dat ik geen geld heb voor iemand die zorg nodig heeft.’ De omslag biedt ook kansen. Nu bepalen grote instellingen vaak het zorgaanbod, de patiënt moet zich maar aanpassen. Dat moet andersom. Damsma: ‘De gemeente levert maatwerk, door over de situatie te praten met ouders, kinderen en gezinnen en door te kijken wat mogelijk is in de stad, wijk of buurt. De gemeente kan recht doen aan individuele situaties. Dat past bij D66.’

D66 staat tussen de uitersten, vertelt Bergkamp. ‘De VVD gaat uit van ‘de maakbare mens’, de PvdA van de ‘maakbare samenleving’. Beide kloppen natuurlijk maar deels. De mens kan veel en daar moeten we ook vanuit gaan. Maar als dat niet lukt, dan hebben we ook een overheid nodig.’ Met de PvdA diende het Tweede Kamerlid een motie in om het vervoer van en naar dagbesteding voor de gehandicaptenzorg te ontzien, met

Michiel Verkoulen
D66-bestuurslid en zorgadviseur

‘We mogen trots zijn op onze menselijke, sociale en innovatieve oplossingen voor zorg’

de VVD een motie om gemeenten meer vrijheid te geven. ‘Op die manier hebben we het regeerakkoord socialer en liberaler gemaakt’, zegt Bergkamp. Meer nadruk op de eigen kracht van mensen hoort bij D66. Er zijn drie ordeningsprincipes, doceert Verkoulen: overheid, markt en ‘mensen onderling’. De overheid zorgt voor zekerheid en de markt voor efficiëntie, maar mensen onderling moet het dominante principe zijn in de langdurige zorg. ‘Denk aan de oudere die nog prima zelfstandig kan leven, maar af en toe behoefte heeft aan een praatje of aan hulp bij de boodschappen. Dat is typisch iets voor mensen onderling.’ Mensen willen ook langer zelfstandig zijn. In de jaren tachtig woonden twee op drie ouderen in een tehuis, tegenwoordig minder dan één op de drie.

vier – **Waar staat D66 voor?**
‘Deze hervorming is de kans om de mens, op dit moment verdwaald in regels en indicaties, centraal te stellen’, zegt Bergkamp. Damsma: ‘Die eigen regie is zo ontzettend belangrijk. U bent nu aan zet, u bepaalt wat er gebeurt!, houd ik mijn inwoners constant voor.’ In de Tweede Kamer pleit Bergkamp voor een goede klachtenregeling, gemeentelijk ombuds-

Mieke Damsma
wethouder Zorg Maastricht

‘Ik wil laten zien dat de zorg een bijzondere en uitdagende portefeuille is: geen kommer en kwel, maar een kans om te bereiken wat we altijd wilden’

mannen, sterkere lokale rekenkamers of – commissies en vertrouwenspersonen; alles om de positie van de burger te versterken. Bovendien maakt ze zich – als enige in de Kamer – sterk voor het borgen van privacy. Samenwerking tussen professionals is goed, maar Bergkamp wil voorkomen dat medische gegevens ongelimiteerd toegankelijk zijn. De wethouder en het Kamerlid krijgen bijval van Verkoulen. ‘Mensen moeten de ruimte krijgen om de zorg te organiseren. Ze moeten zelf aan de knoppen zitten. Dat maakt de zorg ademend en vatbaar voor vernieuwing.’ Dat kan door eenvoudiger en logischer stelsel te ontwikkelen, zonder nieuwe schotten en regels. Zonder onnodige bureaucratie. ‘De vraag ‘kan het eenvoudiger?’ staat centraal in onze Utrechtse aanpak’, beaamt Everhardt.

Ruimte is een sleutelwoord. Zorgprofessionals hebben ruimte nodig om de juiste oplossing voor individuele problemen te vinden, creatieve zorgaanbieders om nieuwe vormen van zorg te ontwikkelen, gemeenten om integrale oplossingen in het sociale domein te creëren en burgers om

nieuwe initiatieven te starten – zoals in Limburg, waar mensen op een Facebook-achtig platform ondersteuning aanbieden, van hulp bij de boodschappen tot gezelschap tijdens het vissen. Niet alleen nieuwe regels, maar ook incidenten liggen op de loer, want ruimte gedijt slecht zonder vertrouwen. Ook daarom is een goed vangnet cruciaal; de hervorming van de langdurige zorg moet socialer én liberaler, omdat het één niet zonder het ander kan.

vijf – **Hoe pak je dit nou lokaal aan?**
In iedere gemeente anders, als het goed is. Maar overal met hetzelfde doel. Damsma: ‘We kunnen mensen verantwoordelijkheid teruggeven én een normale zorgbehoefte creëren, dat wilden we toch altijd?’ ‘Je kunt er eigenlijk niet genoeg over praten’, vindt Everhardt. Draagvlak scheppen is belangrijk, zegt hij, in de samenleving door belangenorganisaties in een vroeg stadium te betrekken, maar ook in de raad. ‘Dit is te groot om het enkel met de coalitie door te drukken. Als straks een incident optreedt moet er niet direct een Pavlov-reactie ontstaan. Wij gaan over de kernwaarden, verder moeten we afstand nemen en de professional zijn werk laten doen, zodat onze inwoners ook echt zorg krijgen.’

Niet alleen voor bestuurders, maar ook voor raadsleden ligt er een uitdaging van formaat. Zij stellen de kaders en controleren het college. ‘Het is belangrijk dat zij blijven investeren, om de kennisachterstand in te lopen’, zegt Verkoulen. Geruststellend voegt hij eraan toe dat hij dat ziet gebeuren, via formele en informele netwerken die overal in het land ontstaan en op bijna wekelijks partijbijeenkomsten. Damsma trekt er wekelijks op uit om D66’ers te trainen. Met een knipoog: ‘Ik houd geen vrije zaterdag over, maar ik doe het graag. Dit is een ontzettend uitdagende portefeuille. Dit is een kans. Raadsleden moeten niet wachten tot de wethouder een ei legt.’ ■

Victor Everhardt
wethouder Zorg Utrecht

foto Sebastiaan ter Burg

Dit zijn de instrumenten

Persoonsgebonden budget (pgb)
Met een pgb kopen patiënten zelf zorg in. ‘Een geweldig instrument’, zegt de Maastrichtse D66-zorgwethouder Mieke Damsma, ‘dat uitgaat van vertrouwen.’ Bovendien stimuleert dit innovatie in het zorgaanbod. In de Tweede Kamer pleit Bergkamp onophoudelijk voor een goede borging van het pgb als gelijkwaardig alternatief voor zorg in natura in nieuwe wetten.

Kleinschalige initiatieven
Overal in het land starten mensen nieuwe initiatieven, van eenvoudige eetkringen tot professionele respijthuizen en zorgcoöperaties. ‘Het zit bij D66’ers in de genen om deze initiatieven ruimte te geven’, zegt Tweede Kamerlid Vera Bergkamp. Mensen zitten zelf aan de knoppen en de zorg vernieuwt zich.

Mantelzorg
D66 pleit voor goede ondersteuning en faciliteiten voor vrijwilligers en mantelzorgers. De wijkverpleegkundige, of, zoals in Maastricht, de ‘mantelzorgmakelaar’ houdt in de gaten of mantelzorgers niet overbelast raken. Bij het herfstakkoord sleepte D66 11 miljoen euro extra binnen voor mantelzorg. Daarnaast publiceert het SCP in de zomer van 2014 op initiatief van D66 een onderzoek naar de effecten van nieuw beleid op de mantelzorgers.

Empowerment
De burger moet meer regie krijgen. Gemeenten hebben ruimte en vrijheid nodig. Bergkamp kreeg het voor elkaar dat binnen het budget voor de decentralisaties geen financiële schotten meer bestaan. Raadsleden hebben voeding nodig. D66 lanceert binnenkort een online-forum waar raadsleden vragen kunnen stellen met deskundigen en in contact komen met elkaar.

Wilt u graag dat D66 de aankomende gemeenteraadsverkiezingen glorieus wint, maar heeft u geen tijd of zin om op uw vrije avond of weekend posters te plakken of te flyeren? Geen probleem: 10 tips om campagne te voeren vanuit uw luie stoel!

Campagne voeren vanuit je luie stoel

2

Bestel een Big Shopper / strandbal / ijskrabber / ballon / zonnebril / lipbalsem / paraplu / fietsbel (ja echt, we hebben het allemaal!) uit onze webshop en geef cadeau aan al uw vrienden, familie en collega's. Of stuur ze een toffe D66-wenskaart voor hun verjaardag.

4

Word lid van onze LinkedIn- en Facebook-groep. En: volg D66 op Twitter en retweet onze mensen; zo helpt u hen hun boodschap te verspreiden. Bekijk de kandidatenpagina's voor de Twitteraccounts van de kandidaten: twitter.com/#!/D66/d66lijst. Nieuw: Like onze Google+ pagina en discussieer mee!

1

Hang een D66-poster voor uw raam. Het minste wat u kunt doen en zo geregeld, want de poster is bijgesloten in dit nummer. Kwijt? Weggegeven? Download de logo-poster van onze webshop en print 'm (in kleur!) uit op A3 formaat.

3

Bestel een koffiemok / werktas / pennenset / notitieblok uit onze webshop en neem mee naar uw werk (ervan uitgaande dat u achter een bureau werkt). Dakdekkers, verkeersregelaars en diervverzorgers hebben misschien meer aan onze kekke T-shirts, jassen, sjaals en keycards).

5

Zet de D66-handtekening standaard onder uw e-mails, plaats het 'Steun D66!-blok' op uw website of gebruik onze fantastische achtergrondjes voor uw mobiele telefoon. Ook leuk: plaats een D66-'speldje' in uw Facebook- of Twitterafbeelding.

6

Stel al uw prangende vragen op het speciale digitale Vragenuurtje van onze Tweede Kamerleden op Twitter (hashtag: [#vraaghetD66](https://twitter.com/vraaghetD66)). Elke dinsdag van 13.00 tot 13.30 uur, voor het wekelijkse mondelinge Vragenuur in de Tweede Kamer om 14.00 uur.

Doneer! Er zijn verschillende manieren waarop u de campagne financieel kunt steunen: doe een donatie via iDeal of geef via een eenmalige machtiging: www.d66.nl/doneer/doe-donatie. Of stort gewoon op rekening-nummer 1.000.000 ten name van Democraten 66 in Den Haag.

7

8

Voor de digibeten en filosofen onder ons: verdiep u in het ware sociaal-liberale gedachtegoed of probeer een (van de vele) boeken van een van onze (vele) prominenten. Krachtvoer voor pittige discussieavonden met uw vrienden die denken dat het anders kan. (En wie weet kunnen wij de volgende dag weer een nieuwe lid verwelkomen).

In de aanloop naar de verkiezingen neemt het geroezemoes toe. Wees goed geïnformeerd en gemotiveerd en sla zo uw slag tijdens verhitte verkiezingsgesprekjes bij de bushalte, de koffieautomaat en op borrels en feestjes.

9

10

Ga stemmen! Nee, dat gaat niet vanuit uw luie stoel. Kunt u echt niet stemmen? Machtig een D66-vriend(in) om dit voor u te doen (zie achterzijde stembiljet voor meer informatie).

d66webshop.nl

Onze website waar u cadeau- en campagnemateriaal kunt bestellen

www.d66.nl/0-uren-vrijwilliger

Tips en uitleg over sociale media-toepassingen

Leestips

- Voor het verkiezingsprogramma en onze richtingwijzers: www.d66.nl/standpunten
- Essays over het sociaal-liberale gedachtegoed bestelt u via de website van de Van Mierlo Stichting: site.d66.nl/kennis
- Voor iets meer sjeu raden wij deze recente titels aan: *Henk, Ingrid en Alexander*, van Alexander Pechtold en *Langs de afgrond: Tien turbulente jaren in de geschiedenis van D66* van Menno van der Land (o.a. verkrijgbaar via www.d66webshop.nl)

Wél actief worden

U kunt als vrijwilliger veel betekenen voor uw eigen afdeling of regio. Kijk daarvoor op de website van uw lokale D66-afdeling. Landelijk actief worden? Kijk op: www.d66.nl/doe-mee-als-vrijwilliger

D66

Aan tafel met...

Het Amsterdamse gemeenteraadslid Sebastiaan Capel wil zich laten inspireren door actieve stads-genoten. Daartoe houdt hij regelmatig ‘Stads-gesprekken’ en ‘Stadsdiners’. De maandelijkse etentjes met ondernemende bewoners organiseert Capel samen met zijn D66-fractie. ‘Deze mensen zijn de voedingsbodem van onze ideeën voor een nog betere, leefbaardere stad.’

Vol vuur vertelt Jan Willem Vonk wat hij in het dagelijks leven doet, terwijl hij een toren bouwt van bontgekleurde blokjes. ‘Ik ben jobcoach bij het VIP-team van het AMC. VIP betekent: Vroege Interventie Psychose. Wij helpen jongeren na hun eerste psychose hun leven weer op te pakken. Dat is een lang, fragiel proces. Deze blokkentoren symboliseert dat. Als je het te snel of te hoog stapelt, dondert te boel zo weer om.’ Zijn tafelgenoten zijn er stil van. Er volgt een enthousiast applaus. ‘Wie is de volgende?’, vraagt D66-raadslid Sebastiaan Capel, moderator en organisator van deze avond. Een stralende, roodharige dame staat op en houdt een zilverkleurige beker omhoog. ‘Ik ben Floor Ziegler en ik ben artistiek leider van de Noorderparkkamer, de culturele huiskamer van Amsterdam-Noord. In 2009 won ons buurtproject de Droomstad-prijs voor de beste bijdrage aan een betere stad. Zo’n prijs gun ik alle Amsterdammers die hun talenten ontwikkelen, voor henzelf en voor onze stad.’

Bont gezelschap Aan de lange houten tafel in huiskamerrestaurant Met Smaak in Amsterdam-West zitten zestien Amsterdammers. Ondernemende, geëngageerde bewoners en ondernemers die iets bijzonders doen in en voor hun stad. Mensen waaruit raadslid Sebastiaan Capel en zijn D66-collega’s hun inspiratie en ideeën halen om van Amsterdam een nog betere, leefbaardere stad te maken. Capel: ‘Het is vaak een bont gezelschap, soms liggen hun werkzaamheden mijlenver uit elkaar. Maar wat hen en ons bindt is: ze willen van Amsterdam een

betere stad maken. Of beter gezegd: een nóg betere stad. Tijdens het diner blijkt vaak dat de gasten meer met elkaar gemeen hebben dan ze aanvankelijk dachten. Na afloop zie je ook dat er altijd druk visitekaartjes worden uitgewisseld.’

Het gezelschap van vanavond is inderdaad van alle markten thuis. Naast de internetondernemer zit een diaken van de Oude Kerk; daarnaast is een modeontwerpster druk in gesprek met een zorgverlener, en aan de overzijde van de tafel hebben een bekende dj en een kandidaat-raadslid van D66 elkaar gevonden. Allemaal hebben ze zich kort voorgesteld door een voorwerp te laten zien dat hun relatie met de stad symboliseert, zoals de blokkendoos van jobcoach Vonk. Na de vrolijke introductie legt Sebastiaan Capel de regels van het Stadsdiner uit: ‘Als het eten op tafel staat, kunnen jullie onderling praten en discussiëren, maar tussen de gangen doen we het gesprek met z’n allen. Het gaat ons om twee vragen: Wat vinden jullie goed aan de stad? En vraag twee: wat kan en moet er beter? Eet smakelijk alvast!’

Na het voorgerecht van pompoensoep, carpaccio en bruschetta’s, vraagt Capel de aandacht. ‘Nou mensen, zeg het maar; wat gaat er goed in de stad?’ Eerst worden er wat algemeenheden geroepen, zoals ‘de leefbaarheid van de stad’ en ‘het ruime culturaanbod’. Maar het wordt al snel concreter. ‘Die nieuwe bloembakken op de bruggen; die maken de stad niet alleen mooier, maar ze geven mij als bewoner ook het gevoel dat er voor de stad wordt gezorgd, dat er over na wordt gedacht.’ Meerdere mensen roemen de toegenomen kindvriendelijkheid – ‘overal zijn mooie, schone parken’, maar ook de Amsterdamse Poort, het winkelcentrum van de immer verfoeide Bijlmer, krijgt veel lof: ‘Ongelofelijk, als je dat vergelijkt met tien, twintig jaar geleden! Het is echt een *happening place* geworden.’ Ten slotte gaat er nog een groepspluim naar PvdA-burgervader Eberhard van der Laan. ‘Hij had een D66’er kunnen zijn!’, grapt een tafelgenoot.

Geen politiek café Op de placemats en de tafelnaambordjes staat het D66-logo. Maar: D66 beter op de kaart te zetten is niet het primaire doel van deze Stadsdiners, zegt initiatiefnemer Sebastiaan Capel. ‘Natuurlijk, de genodigden weten dat ze bij D66 aanschuiven, maar ik laat partijpolitiek op zo’n avond zoveel mogelijk achterwege, het is geen politiek café. Als mensen ons aanspreken op onze standpunten of er vragen over hebben, dan lichten we die uiteraard graag toe. Maar het gaat niet om ons, het gaat om de stad. Bovendien willen we dat mensen zich vrij voelen om zich uit te spreken, ongeacht hun politieke voorkeur. Dat hoort ook bij wie wij zijn: open, transparant en geïnteresseerd. Daarom past zo’n informeel en gemêleerd Stadsdiner ook zo goed bij D66.’

‘Het is vaak een bont gezelschap, soms liggen hun werkzaamheden mijlenver uit elkaar’

De eerste Stadsdiners van de Amsterdamse D66-fractie stammen uit 2009. Sinds 2012 vinden de avonden ongeveer maandelijks plaats. In die anderhalf jaar tijd hebben al meer dan honderd gasten plaatsgenomen aan de lange houten tafel in het knusse huisrestaurant. Capel: ‘Dit was het tiende diner. Gemiddeld hebben we 10 tot 12 gasten per avond. Bij de eerste edities nodigden we vaak mensen uit het ‘klassieke netwerk’ uit: hoge ambtenaren, directeurs van woningbouwverenigingen. Maar dat was teveel ons-kent-ons, merkten we. Toen zijn we breder gaan uitnodigen. Gasten kunnen zelf nieuwe deelnemers uitnodigen en we houden de media goed in de gaten: heeft iemand iets bijzonders gedaan of te vertellen? Ja, we selecteren best streng; je kunt niet zomaar aanschuiven.’ Fractiemedewerker Marten Admiraal regelt de praktische zaken van het diner, zoals het bijhouden van de gastenlijst en het versturen van de uitnodigingen. ‘Een week voor het diner is het altijd

Tien tips om zelf een D66-stads/dorpsdiner te organiseren

Geld Reserveer een fractiebedrag voor minimaal drie diners. Onderzoek wat je met dit geld kunt doen voor zo’n 12 gasten: is een driegangen-diner te duur? Organiseer het diner bij een medewerker thuis of overweeg een lunch of ontbijt.

Locatie Zoek een goed bereikbaar restaurant of buurthuis waar je een aparte ruimte met een lange tafel kunt regelen.

Medewerkers Zorg voor minimaal twee medewerkers die zich aan het dinerconcept willen committeren. Zowel aan de organisatie ervan, als het aanwezig zijn tijdens de diners.

Moderator Zorg voor een goede gespreksleider die structuur aanbrengt tijdens het diner. Tip: kies twee centrale vragen en behandel die groepsgewijs tussen de drie gangen door.

Dag Plan een vaste, doorde-weekse avond. De vrijdagavond en het weekend vinden mensen vaak onprettig, het is ten slotte werk gerelateerd – hoe leuk zo’n diner ook is.

Serie Plan minimaal drie diners in een jaar. Herhaling is de kracht van deze formule.

Gastenlijst Zorg voor een diverse, interessante gastenlijst. En maak een back-uplijst i.v.m. afzeggingen. Ga uit van 10-15 gasten per diner (inclusief de 2 medewerkers).

Uitnodiging Nodig de gasten zo’n vier weken van tevoren uit. Herhaal de uitnodiging een week voor het diner. Verstuur de uitnodigingen persoonlijk, gebruik geen cc-adressering.

Administratie Maak een verslag van de avond en verwerk de besproken onderwerpen in een themalijst. En houd de invitatie- en gastenlijst goed bij.

Nazorg Stuur alle gasten na afloop een bedankje voor hun aanwezigheid en de contactlijst van hun tafelgenoten. Stuur ze ook z.s.m. (een link naar) het verslagje van de avond toe.

‘Wat alle tafelgenoten bindt: de wens om van Amsterdam een nóg betere stad te maken’

even spannend: komen ze allemaal? Hoeveel couverts moeten we bestellen? Maar gelukkig komen afzeggingen weinig voor; mensen voelen zich toch wel vereerd dat ze uitgenodigd worden voor zo’n exclusief diner.’

Ambtenaren

Tijdens het hoofdgerecht van pasta puttanesca, kalfsvlees en groene salade wordt er druk gediscussieerd tussen de tafelgenoten. Nadat alle vorken en messen zijn neergelegd, roept Capel op vraag twee te beantwoorden: wat kan er beter? Gratis internet, wordt er meteen geroepen. Ruimere openingstijden voor de horeca blijkt ook een populair item. Meer betaalbare woningen voor middeninkomens, zowel huur als koop, is ook een breed gedragen wens. Maar het belangrijkste onderwerp van deze avond: een beter faciliterende lokale overheid. Die minder star is en meer samenwerkt met ondernemers. Ook zouden ambtenaren onderling meer moeten samenwerken. Floor Ziegler, van buurtinitiatief Noorderparkkamer: ‘Om iets voor elkaar te krijgen, spreek ik soms meer dan vijftig ambtenaren in één week! Het zijn allemaal goedwillende mensen, maar ze werken vaak totaal langs elkaar heen. Dat is ontzettend frustrerend voor een sociaal ondernemer zoals ik, want ik werk juist op het breukvlak van al die verschillende portefeuilles.’

Het zijn allemaal onderwerpen die D66-raadslid Sebastiaan Capel aan het hart gaan. Zijn eigen portefeuilles: Wonen, Economische Zaken, Arbeidsmarkt, Wijkapenk en Luchthaven. Wat is volgens hem op dit moment het belangrijkste onderwerp voor de stad Amsterdam? ‘Een groter huurwoningaanbod voor middeninkomens en stedelijk gerichte gezinnen. ‘Modale huur’, noemen

we dat. Nu is het aanbod zo klein; ze verdienen teveel voor sociale huur en te weinig om te kopen. Of ze krijgen geen hypotheek, omdat ze zzp’er zijn of een jaarcontract hebben.’

Naast Stadsdiners organiseert Capel ook ‘Stads-gesprekken’, die hij één-op-één voert. Soms komen die voort uit een Stadsdiner. ‘Tijdens zo’n Stadsgesprek kan ik dieper ingaan op een specifieke onderwerp.’ Inmiddels zit hij al op nummer 47. ‘Al deze mensen zijn mijn bron van informatie, maar bovenal: inspiratie. Na zo’n gesprek kun je weer op volle kracht vooruit.’ ■

voor meer informatie www.sebastiaancapel.nl/Stadsgesprekken

Sebastiaan Capel

leeftijd: 38
woonplaats: Amsterdam
functie: Gemeenteraadslid Amsterdam, lijsttrekker Amsterdam-Zuid, zelfstandig beleids- en communicatieadviseur

D66 heeft momenteel 7 van de 45 zetels in Amsterdam

Verbondenheid tussen mensen gedijt het beste op kleine schaal: lokaal en dichtbij, persoonlijk en niet-anoniem. De toegenomen behoefte hieraan lijkt in strijd met het individualiseringproces, maar is dat (juist!) niet, betoogt Corina Hendriks.

Een bondgenootschap van individuen

door Corina Hendriks

e verwachte lage opkomst voor de gemeenteraadsverkiezingen in maart dit jaar – in 2010 lag de opkomst iets boven de 50% – doet iets anders vermoeden, maar ‘lokaal’ is booming in Nederland. Al dan niet ingegeven door een terugtrekkende overheid, teleurstelling of juist optimisme, schieten lokale initiatieven en acties van mensen onderling als paddenstoelen uit de grond. De voorbeelden zijn nagenoeg bekend: buurtbewoners die verwaarloosde speeltuinen opknappen, zonnepanelen op het dak van de school aanleggen, auto’s of gereedschap delen, koken voor eenzame ouderen etc. Voorbeelden van de eigen

kracht van mensen onderling, zoals de Van Mierlo Stichting dit fenomeen in een eerdere publicatie noemde (VMS 2009; 2011).

Naast de eigen kracht van mensen onderling op lokaal niveau, laten deze voorbeelden volgens ons nog iets anders zien: de menselijke behoefte aan nabijheid, zingeving, persoonlijk contact, ergens bijhoren en aan ‘iets samen doen’. Die behoefte is er altijd en altijd al geweest – zij maakt ons mens – maar komt de laatste jaren sterker naar de maatschappelijke voorgrond. Ergens tijdens het genieten van de materiële geneugten van onze consumptiemaatschappij van nooit genoeg, en van onze ongebreidelde vrijheid in de geïndividualiseerde samenleving, zijn we ons wat verloren gaan voelen. De cijfers over gevoelens van eenzaamheid (30 procent van de volwassen Nederlanders voelt zich soms eenzaam) en keuzemoeheid of zelfs keuzestress spreken boekdelen. De markt kan ons hier niet bij helpen, zo blijkt steeds weer. De markt is meestal anoniem en levert geen geborgenheid op. Maar ook bij het overheidslot voelen we ons een anoniem nummertje in de rij. Steeds meer zoeken mensen daarom de nabijheid van andere mensen; lokaal en dichtbij, persoonlijk en niet-anoniem.

‘Ergens tijdens het genieten van de materiële geneugten van onze consumptiemaatschappij van nooit genoeg zijn we ons wat verloren gaan voelen’

Vrijheid in verbondenheid

Betekent dit dat we af willen van onze individuele vrijheid waarvoor we in de 20ste eeuw zo gevochten hebben? Dat we terug willen naar het gemeenschapsgevoel van de verzuilde jaren ’40 en ’50? Wij menen van niet. Het lijkt er veel meer op dat we onze individuele vrijheid willen koppelen aan een gevoel van verbondenheid, van samenzijn, met andere individuen. Ik, maar ook wij dus. En dit is in algemene bewoordingen waar het sociaal-liberalisme, als politiek-theoretische stroming binnen het liberalisme, om gaat. Letterlijk verwijzen de twee samenstellende delen naar ‘vrijheid’ (libertas) en ‘bondgenootschap’ (societas): vrijheid in verbondenheid. Over individuele vrijheid is veel geschreven en gezegd, over deze verbondenheid veel minder, laat staan over hun onderlinge samenhang. Als we het tegenwoordig hebben over ‘verbondenheid’, dan verwijst dit meestal naar een soort algemene verbondenheid langs nationale of culturele lijnen. ‘Wij Nederlanders’, zeg maar. Er zijn echter vele soorten verbondenheid; ook globaal, regionaal en lokaal; soms econo-

misch van aard (collega’s), soms cultureel, en veel vaker sociaal en vriendschappelijk (vrienden en familie). Of zelfs een heel basaal gevoel van medemenselijkheid. Verbondenheid tussen mensen, en in welke vorm deze vorm krijgt, is niet iets wat makkelijk van bovenaf, door een staat en regels op te leggen is. Een gevoel van verbondenheid is niet voor te schrijven, maar komt – meestal vanzelf – tussen mensen in het maatschappelijk domein tot stand. Doordat mensen met elkaar in contact komen, met elkaar optrekken, iets samen organiseren. Buiten een algemeen gevoel van medemenselijkheid (bijvoorbeeld een gevoel van verbondenheid met onbekenden die het slachtoffer zijn van een natuurramp), gedijt verbondenheid het beste op relatief kleine schaal: niet-anoniem, maar persoonlijk met frequente contacten en gesprekken.

‘Om het simpel te formuleren: wat heb je aan individuele vrijheid als je deze vrijheid om te leven niet met anderen kunt delen’

Het is vooral deze interactie tussen mensen op kleine schaal die we bij de inrichting van onze samenleving over het hoofd zijn gaan zien. In de 20ste eeuw tuigden we een bureaucratisch systeem op om rechtvaardigheid te borgen (én om individuele vrijheid te beschermen) en een marktsysteem om efficiënt onze behoeften te bevredigen. Deze systemen zijn goed en nodig voor ordening op grote schaal, maar kunnen per definitie niet de verbondenheid creëren waar mensen ook naar verlangen. Zie hier de opkomst van mensen onderling als derde ordeningsprincipe (naast marktprincipes en bureaucratische principes), als manier om onze samenleving in te richten (VMS 2011). Via het principe van mensen onderling kan vertrouwen, betrokkenheid en verbondenheid worden gegenereerd.

Positieve en negatieve vrijheid

Het sociaal-liberalisme onderkent dat dit verlangen naar verbondenheid ons mens maakt, en dat dit dus ook onze individuele vrijheid vormt. Om het simpel te formuleren: wat heb je aan individuele vrijheid (in de zin van de vrijheid als afwezigheid van bemoeienis) als je deze vrijheid om te leven niet met anderen kunt delen, en als je geen relaties met anderen kan aangaan? Een mens vormt geen eiland; we worden (meestal) pas gelukkig en voelen ons vrij als we ons leven met anderen delen. Het sociaal-liberalisme gaat dus uit van een bredere definitie van vrijheid: niet alleen als de afwezigheid van bemoeienis van anderen (ook wel ‘negatieve vrijheid’ genoemd), maar ook als vrijheid die mogelijk wordt gemaakt door en met hulp van anderen (ook wel ‘positieve vrijheid’ genoemd). De staat maakt deze laatste vrijheidsvorm mogelijk door bijvoorbeeld onderwijs en een basisuitkering, maar ook andere mensen kunnen hierbij een rol spelen op kleine schaal. We hebben elkaar nodig; we kunnen het niet alleen.

Individuele vrijheid en ‘samenzijn’ vormen dus wat ons betreft geen tegenpolen, maar versterken elkaar juist. Dit betekent ook dat ‘individualisering’ als proces volgens ons niet de hoofdschuldige is van breed gedeelde gevoelens van eenzaamheid, verhuftering in de samenleving en het ogenschijnlijke verval van waarden en normen. We leven in een individualiserende samenleving waarin we nog op zoek zijn naar een nieuwe balans tussen individu en samen. We hebben ons al wel ontworsteld aan de knellende sociale verbanden van weleer, maar er is nog weinig voor terug in de plaats gekomen. We missen de ankerpunten, de nabijheid en verbondenheid van vroeger, en weten nog niet hoe die te vinden in de meer open, gelijkwaardige en flexibele ‘netwerk’-verbindingen van de 21ste eeuw.

Er is zelfs meer individualisering nodig. Individuen die het zelfregulerende vermogen hebben om op eigen kracht en zonder angst hun eigen beslissingen kunnen nemen, zijn in staat om op echt gelijkwaardige basis verantwoordelijkheid te dragen voor anderen. Zoals Herman Wijffels, prominent CDA-lid en econoom, het een paar jaar geleden mooi verwoordde: we bewegen ons van een samenleving met de mens die leeft als onderdeel van een gemeenschap naar een samenleving waarin het individu leeft met verantwoordelijkheid voor het geheel. Deze verantwoordelijkheid is de volgende logische stap in het proces van individualisering. Dat maakt ons pas echt een individu, dat zich ook bewust is van zijn rol in, en bijdrage aan, de samenleving.

De eerste stappen hiervoor worden al gezet, vooral op het lokale niveau. De veelheid aan initiatieven die mensen onderling met veel enthousiasme in buurt en wijk optuigen, laten wat ons betreft zien hoe ‘vrijheid in verbondenheid’ vorm krijgt in een individualiserende samenleving. Dichtbij en tussen mensen onderling. ■

Corina Hendriks is wetenschappelijk medewerker bij de Van Mierlo Stichting (VMS). In het voorjaar van 2014 verschijnt er een boek over dit thema.

Literatuur

VMS (2011). *Ordering op Orde: een sociaal-liberale visie op de verhouding tussen mens, markt en overheid*. Den Haag: Mr. Hans van Mierlo Stichting.

VMS (2009). *Vertrouw op de eigen kracht van mensen*. Den Haag: Mr. Hans van Mierlo Stichting.

De **Van Mierlo Stichting** (VMS) is het wetenschappelijk bureau van D66 voor het sociaal-liberaal gedachtegoed. Het wetenschappelijk bureau werd in 1972 opgericht en heeft tot doel om het sociaal-liberalisme te verdiepen en te verbreden. Daartoe ontplooit ze tal van activiteiten; naast het op regelmatige basis publiceren van essays en rapporten over een verscheidenheid aan thema's, organiseert de Van Mierlo Stichting ieder jaar de Marchantlezing (najaar) en het Van Mierlo Symposium (voorjaar), en draagt ze bij aan de opleidingen van D66 over het gedachtegoed. Ook geeft ze zes keer per jaar het tijdschrift *Idee* uit.

Interesse in een regelmatige update van de activiteiten van de Van Mierlo Stichting? Meld je via MijnD66.nl aan voor de nieuwsbrief.

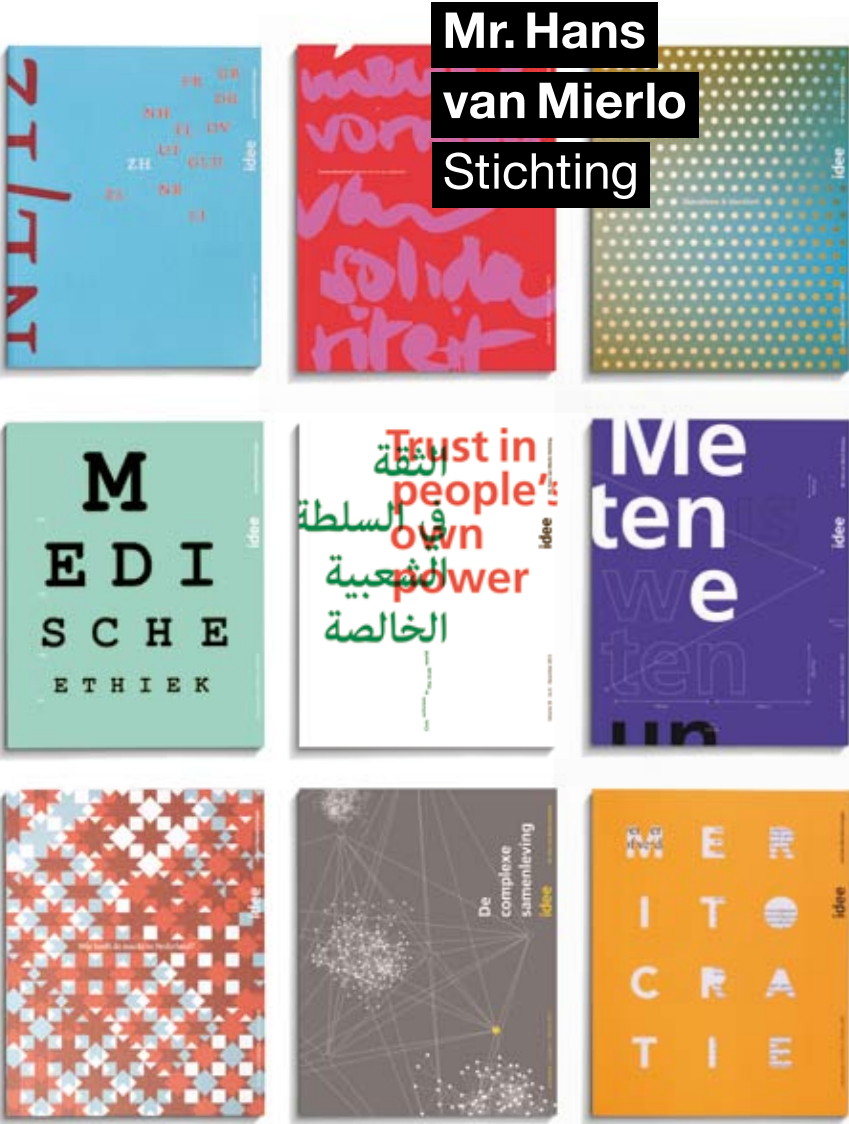
Heeft u al een idee?

Idee is het politiek-wetenschappelijk tijdschrift van de Van Mierlo Stichting. Idee is een tijdschrift waarin wetenschappers, belangenbehartigers en andere nadenkende burgers stilstaan bij de kernvragen waarvoor een open samenleving zich gesteld ziet. Vragen die sociaal-liberalen raken en stellen. Vragen over de toekomst van onze democratie, over hoe we (meer)waarde creëren en meten, en over nieuwe vormen van leiderschap. Idee staat even stil in een tijd waarin iedereen het te druk heeft voor alles. Sta ook even stil en krijg een Idee.

idee verschijnt 6 x per jaar
ca. 50-60 pagina's

Een jaarabonnement op Idee kost € 36,- Voor studenten geldt een speciaal tarief van € 21,- per jaar. Het abonnement gaat per direct in (opzegtermijn 1 maand).

Meld je aan via c.hendriks@d66.nl (Corina) of www.mrhansvanmierlostichting.nl

save-the-date

Van Mierlo Symposium 2014

‘Welk probleem lossen we nu eigenlijk op?’

Achtergronden bij de hervormingsagenda van D66

Met: Wouter Koolmees, Paul Schnabel en Joris Backer

28 maart

Utrecht

Economie

De werkgroep Corporate Governance van de thema-afdeling Economie vraagt zich af hoe *good governance* gerealiseerd kan worden. Zij doet hierbij een beroep op D66’ers die actief zijn als bestuurder en toezichthouder.

De kwaliteit van toezicht is de laatste jaren meerdere malen negatief in de publiciteit geweest. Het bedrijfsleven liep daarbij voorop met voorbeelden als Ahold, ABN AMRO, Im-

tech, Bouwfonds, SNS en de Libor-gate affaire. Maar ook in de publieke sector kennen we bestuurlijk zonnekoning-gedrag (Rochdale), onrealistische groeiambities (InHolland), onbekwaam risicomanagement (Vestia), strategische blunders (Meavita thuiszorg) en bestuurlijke angstsfier (COA). Dit heeft geleid tot stevige kritiek op bestuurders en toezicht-houders en een reeks van codes met als basis de Corporate Governance Code (CG-code) en de visie DNB Toezicht.

Met behoud van onze ‘Rijnlandse’ benadering zullen we moeten zoeken naar een nieuwe en bredere kijk op governance

Met nog meer regels wordt geen betere governance gerealiseerd. Met behoud van onze ‘Rijnlandse’ benadering zullen we moeten zoeken naar een nieuwe en bredere kijk op governance. Daarom heeft de werkgroep Corporate Governance van de thema-afdeling Economie zichzelf de vraag gesteld hoe *good governance* – mét behoud van het vertrouwen in en de kracht van professionals, bestuurders en toezichthouders – gerealiseerd zou kunnen worden. Hieruit is een ‘green paper’ voortgekomen, waarin het thema corporate governance in de breedte is verkend. Dit document is te vinden op www.d66economie.nl

Gezocht: D66-toezichthouders
De werkgroep doet aan *slow cooking* en wil gefundeerd en doordacht tot standpunten komen. Een eerste stap daarbij is een rondetafelconferentie met D66’ers die actief zijn als bestuurder en toezichthouder in een diversiteit van organisaties. Hierbij willen we hen ideeën en mogelijke standpunten voorleggen en met hen in discussie gaan.
Interesse? Neem dan contact op met: Tom Willem den Hoed (tom-poes@wirehub.nl) of Dick van Ginkel (ginkel@consortgroep.nl).

Ruimte en mobiliteit

De thema-afdeling Ruimte en Mobiliteit kijkt vooruit, met de D66-richtingwijzers in de hand. Hoe richten we Nederland zodanig in dat we: droge voeten (blijven) houden, gezonde(re) lucht inademen, onze natuur behouden blijft, onze steden leefbaar zijn en dat we mobiel blijven?

De uitdagingen van deze thema-afdeling zijn fors en allesomvattend: groei, stagnatie en krimp van bevolking en economie; leegstand en overaanbod van bedrijventerreinen; veranderingen in het winkelaanbod; ict en het nieu-

we werken; ruimtelijke effecten van klimaatverandering; duurzame steden en bereikbaarheid; de nieuwe achterstandswijken...

De thema-afdeling vindt dat vanuit een heldere en samenhangende, sociaal-liberale toekomstvisie richting moet worden gegeven aan de ruimtelijke ontwikkeling. Met daarbij ruimte voor flexibiliteit en inbreng van burgers, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de verschillende overheden. Zowel ruimte voor het individu als kaders om collectieve waarden te beschermen. Een toekomst-

perspectief dat ruimte biedt voor gebiedsgericht maatwerk, maar ook een basis is voor duurzame ruimtelijke keuzes bij conflicteren- de ruimteclaims.

De afdeling organiseert discussiebijeenkomsten, expertmeetings en ledenvergaderingen. Begin 2014 wil de thema-afdeling haar visie voorleggen aan politici en bestuurders. Daarnaast brengt de thema-afdeling moties en amendementen in op congressen. Verdieping is mogelijk in werkgroepen, zoals de werkgroep IJssellijn/Twentelijn. De nieuwsbrief verschijnt vijf keer per jaar.

De thema-afdeling vindt dat vanuit een heldere en samenhangende, sociaal-liberale toekomstvisie richting moet worden gegeven aan de ruimtelijke ontwikkeling

Wilt u meedoen en meepraten? U bent van harte welkom. De voorzitter Aart Karssen (aart.karssen@inter.nl.net) en de secretaris Chantal Zeegers (c.zeegers@d66.nl) vertellen u graag meer. Aanmelden kan bij Theo Fambach (m.t.fambach@ziggo.nl).

Duurzaam

Een bruisende groep van jonge ondernemers en professionals met ideeën. Ideeën over hoe een gezonde planeet en samenleving samengaat met een gezonde economie. Dat is Duurzaam, de thema-afdeling die duurzaamheid vormgeeft binnen D66.

Deze thema-afdeling geeft niet alleen vorm met ideeën, maar ook door het ontwikkelen van projecten. Het plan voor zonne-energie – als alternatief voor een windmolenpark – in de stad Utrecht is een voorbeeld waar nu aan wordt gewerkt. Een andere actie is de crowdfunding voor zonnepanelen op het dak van het Landelijk Bureau van D66 in Den Haag,

die op het najaarscongres van 2 november jl konden worden aangeboden aan het Landelijk Bestuur.

D66 Duurzaam heeft ook meegewerkt aan één van de vijf ‘richtingwijzers’, uitgebracht door de Van Mierlo Stichting: *Streef naar een Duurzame en Harmonieuze Samenleving*. Dit boekje geeft een sociaal-liberale visie op duurzaamheid. Over duurzaamheid als inspiratie voor vernieuwing, maar ook over eigen verantwoordelijkheid en kansen.

De thema-afdeling Duurzaam is een netwerk van ongeveer 400 betrokken D66-le-

De thema-afdeling Duurzaam is een netwerk van ongeveer 400 betrokken D66-leden, met een bestuur en een zestal werkgroepen

den, met een bestuur en een zestal werkgroepen: Duurzaam landgebruik en biodiversiteit; Energie en klimaat; Grondstoffen, Duurzame economie, Power to the People en Sociale duurzaamheid. De werkgroepen maken achtergrondmateriaal en doen voorstellen voor verkiezingsprogramma’s, voor gemeenten,

provincies, de landelijke én Europese politiek. Er is direct contact met de betrokken Tweede Kamerleden, zoals Stientje van Veldhoven, Kees Verhoeven en Wouter Koolmees; en op Europees niveau natuurlijk met Gerben-Jan Gerbrandy.

Wat ons bindt is het inzicht dat bedrijven, steden en landen die inzetten op duurzaamheid het economisch en sociaal beter doen dan zij die vasthouden aan de economie van fossiele brandstoffen, bio-industrie en uitputting van grondstoffen.

www.d66duurzameontwikkeling.nl

Integratie en Participatie

Het Nederlandse en Europese immigratiebeleid stonden dit jaar volop in de politieke schijnwerpers door onder andere het overlijden van de Russische asielzoeker Aleksandr Dolmatov en dramatische bootrampen met migranten voor de Italiaanse kust. De thema-afdeling Integratie en Participatie is hét D66-platform voor leden die willen zoeken naar passende antwoorden en aanbevelingen om deze uitdagingen het hoofd te kunnen bieden.

Zo organiseerde de thema-afdeling in samenwerking met Route66 op 5 oktober het Symposium Asiel en Vluchteling in Eindhoven. In gezelschap van genodigden en vluchtelingen werd tijdens de lunch kennisgemaakt met de Congolese, Burundese en Guineese keuken. Daarna was het woord aan René de Bruin, Chef de Bureau van UNHCR Nederland, die met enthousiasme, humor en kennis van zaken de discussies leidde tussen en met de aanwezige panelleden: Alessandra Ricci Ascoli (Amnesty International), Jan Murk (UNICEF en Nidos), Rian Ederveen (Stichting

LOS) en Mary-Ann Schreurs (D66-wethouder Eindhoven).

Er ontstonden verhitte discussies over zware onderwerpen, zoals het asielbeleid inzake LHBT's (Lesbisch, Homo, Biseksueel en Transgender) en 1F'ers (vermeende eigen betrokkenheid bij oorlogsmisdaden en mensenrechtenschendingen). Maar deze discussies resulteerden wel in concrete aanbevelingen die aan woordvoerders van de TK en EP zullen worden gecommuniceerd.

De thema-afdeling wil in de toekomst nog veel meer mooie activiteiten organiseren. Ook willen de leden een toegankelijke en zichtbare kennisbank worden en het debat op deze beleidsterreinen in de partij aanjagen en vormgeven.

De leden willen een toegankelijke en zichtbare kennisbank worden en het debat op deze beleidsterreinen in de partij aanjagen en vormgeven

Denk jij te beschikken over bruikbare kennis, of voel jij je gewoon betrokken bij de beleidsterreinen migratie, integratie en participatie? Mail dan naar d66integratie@gmail.com

Democratie en Rechtsstaat

Op 9 december organiseerden de bestuurdersvereniging van D66 en de thema-afdeling Democratie en Rechtsstaat gezamenlijk een avond over 'Populisme in de gemeenteraad'. Tweede Kamerlid Gerard Schouw trapt de avond af.

Schouw vindt dat politici alert, nauwkeurig en gericht moeten reageren op populistten. 'Het is belangrijk dat we populistische partijen niet isoleren, zodat het beeld ontstaat dat zij geen deel uitmaken van de politiek', aldus Schouw. Samenwerking met populistische partijen en de inhoudelijke politieke discussie laten de burger juist zien dat populistische partijen stellingen opwerpen zonder inhoudelijke argumenten. Na de verkiezingen is het dus juist goed om populistische partijen politieke verantwoordelijkheid te geven. Deze partijen krijgen dan ook 'regenten' en gaan tot het politieke werkveld behoren.

Het is belangrijk dat we populistische partijen niet isoleren

Na de opening van Gerard Schouw gingen Eric Boog (D66-wethouder in Hilversum), John Bijl (debatdeskundige en oprichter van het Periklesinstituut) en Nelleke de Smoker (D66-fractievoorzitter in Dordrecht) onder leiding van Gerolf Bouwmeester met elkaar in debat over populisme in de gemeenteraad.

De algemene conclusie van de avond luidt dat het gesprek met de burger erg belangrijk is. Zo is het noodzakelijk om – los van rationele argumenten – emoties bij burgers te benoemen. Indien dit niet wordt gedaan ontstaat er frustratie bij bewoners en ondernemers. Deze frustratie is een voedingsbodem voor populisme. Ook is het belangrijk om duidelijkheid te creëren: waarom wordt er een bepaalde stelling ingenomen? Indien de redenering achter de besluitvorming duidelijk is, voorkomt dit frustraties en onbegrip. Tot slot is het belangrijk om in contact te blijven. Gebrek aan politieke betrokkenheid – of de schijn ervan – zorgt voor onbehagen. Dus: benoemen, uitlegen, betrokkenheid tonen en in gesprek blijven.

Is het huis van Thorbecke nog wel voldoende toegerust om de grote vragen van deze tijd aan te kunnen? Sinds de Tweede Wereldoorlog zijn tal van varianten van mogelijke bestuurlijke reorganisaties de revue gepasseerd. Daaraan liggen tal van analyses ten grondslag over vraagstukken als slagvaardigheid, integraliteit, politieke controle en democratische legitimatie. Die analyses en het debat over het binnenlands bestuur hebben echter niet geleid tot een ingrijpende herstructurering. Waarom blijkt het in Nederland zo moeilijk om de bestuurlijke organisatie aan te passen? Dit boek neemt geen stelling, maar wil inzicht geven in de wortels van ons bestuursstelsel, in de huidige vraagstukken en opgaven van de overheid, de politiek-bestuurlijke cultuur en de lijnen die wellicht van daaruit kunnen worden getrokken naar de toekomst.

De bestuurlijke organisatie van Nederland

MASTERMONOGRAFIEËN
STAATS- EN BESTUURSRECHT

Prof. mr. J.W.M. Engels
Drs. M.J. Fraanje

De bestuurlijke
organisatie van
Nederland

Historie, grondslagen, werking en debat

Kluwer
a Wolters Kluwer business

Prof. mr. Hans Engels (1951) is lid van de D66-fractie in de Eerste Kamer. Van 22 juni 2010 tot 7 juni 2011 was Engels fractievoorzitter; sinds 7 juni 2011 is hij vice-fractievoorzitter. Met ingang van 1 januari 2014 is prof. Mr. Hans Engels bijzonder hoogleraar decentrale overheden (Oppenheimleerstoel) aan de Rijksuniversiteit Groningen, en tot 1 januari 2014 bijzonder hoogleraar gemeenterecht/ge-meentekunde (Thorbeckeleerstoel) aan de Universiteit Leiden.

Drs. Rien Fraanje is senior adviseur van de Raad voor het openbaar bestuur en de Raad voor de financiële verhoudingen.

De bestuurlijke organisatie van Nederland
Historie, grondslagen, werking en debat

Uitgeverij Kluwer
136 pagina's
ISBN 978 90 1311 9114

€35,–

Stralende Sophie

‘Ik ben ontzettend blij met de steun en het vertrouwen dat ik heb gekregen van de leden. Ik wil de komende jaren verder bouwen aan een sterk, slagvaardig en democratisch Europa. We moeten Europa opnieuw vormgeven. Van het oude Europa van diplomaten en geheime overleggen naar een Europa van mensen. Met veel energie ga ik de komende campagne in om met een sterke fractie in 2014 weer aan de slag te gaan’, aldus de zojuist herkozen lijsttrekker voor de Europese verkiezingen **Sophie in ’t Veld** (50) tijdens haar congres toespraak op 2 november jl. Op 25 november jl. verscheen het conceptprogramma voor de Europese Verkiezingen, die op 22 mei plaats zullen vinden. De tekst is geschreven door de Programmacommissie onder voorzitterschap van Marty Smits.

www.d66.nl/actueel/slagvaardiger-democratischer-europa-ja/

Tot en met eind januari trekken Alexander Pechtold en Paul van Meenen langs zestien steden door het hele land. Studentenstad Utrecht was de zesde tussenstop in deze ambitieuze ‘Onderwijstour’, waarin D66 in gesprek gaat met studenten, docenten en bestuurders in het onderwijsveld. Redacteur Mark Snijder zat in de collegebanken en luisterde mee.

Onderwijs- karavaan trekt door het land

Op de dag dat Nederland geteisterd wordt door een fikse najaarsstorm, doen fractievoorzitter Alexander Pechtold en Tweede Kamerlid en onderwijsspecialist Paul van Meenen de studentenstad Utrecht aan. Na Rotterdam, Den Haag, Almere, Nijmegen en Arnhem is dit de zesde tussenstop van de ambitieuze D66-Onderwijstour, die in totaal vijf maanden door het land trok. De aftrap van deze Utrechtse tourdag – met als thema ‘digitalisering’ – vindt plaats aan de Hogeschool Utrecht, met een D66-gastcollege in samenwerking met Studium Generale. In de dramazaal van de faculteit Educatie hebben zich zo’n honderd studenten en pas afgestudeerde docenten verzameld. Onder hen Dajo Roorda en Gijsbert Brinkman, twee actieve studenten van de studentenmedezeggenschapsvereniging MUST. De twee hebben affiniteit met D66, maar zijn tegelijkertijd kritisch over de D66-plannen voor het onderwijs. Nog voor Alexander Pechtold het gastcollege opent ontstaat er al snel een discussie over het sociaal leenstelsel, de kwaliteit van het onderwijs en het toenemend aantal taken voor onderwijsinstellingen.

Maastricht

Arnhem

Leeuwarden

Leiden

Eindhoven

Breda

Enschede

Amsterdam

‘Als we het vertrouwen teruggeven aan de docent, geven we de docent ook weer terug aan de leerlingen’

Onderwijsagenda

Alexander Pechtold warmt de collegezaal op aan de hand van een serie cijfers en grafieken. Met een rijk verleden in onderwijs, onderzoek en innovatie is de uitgangspositie van Nederland goed. Maar meer recente ontwikkelingen tonen een ander beeld, laat Pechtold zien. Nederland daalt op de wereldwijde concurrentieranglijst en loopt achter als het gaat om investeringen in het onderwijs. Pechtold pleit daarom voor een sterke en toekomstgerichte onderwijsagenda.

Na de inleiding van Alexander Pechtold schetst Tweede Kamerlid Paul van Meenen die onderwijsagenda. Met ruim dertig jaar werkervaring op verschillende posities en in diverse onderwijsinstellingen weet Van Meenen waar hij over spreekt. Aan de hand van een schema voor het toezichtskader in het onderwijs, dat naar zijn eigen zeggen meer weg heeft van een ‘model voor een moderne kerncentrale’, toont hij de uitgebreide nadruk op toezicht in het onderwijs. ‘We moeten echter het vertrouwen weer teruggeven aan het professionele oordeel van de docent en de schooldirecteur. De nadruk op toezicht levert een grote administratieve last op voor docenten. Als we het vertrouwen teruggeven aan de docent, geven we de docent ook weer terug aan de leerlingen.’

‘Laat van je horen!’

In zijn verhaal legt Paul van Meenen de gevaren uit van de steeds groter wordende klassen – door hem ‘plofklassen’ genoemd. Ook moet er meer ruimte komen voor maatwerk in het onderwijs. Een beter gebruik van ict-mogelijkheden – oftewel: digitalisering, dat als thema centraal staat tijdens het bezoek aan Utrecht – is hierbij

een waardevol hulpmiddel. Hiermee speelt het onderwijs tevens beter in op de toekomst. ‘Niet elke school waar ik binnenloop geeft mij een blik op de toekomst. Meer aandacht voor digitalisering, internationalisering en duurzaamheid is belangrijk voor het onderwijs.’ Dit alles kan niet zonder investeringen in het onderwijs. Met de extra onderwijsinvestering van 500 miljoen euro, die is afgesproken in het begrotingsakkoord van afgelopen najaar, is een begin gemaakt. In het akkoord is overigens niet in detail vastgelegd hoe dit extra onderwijsbudget zal worden benut. Hierdoor hebben onderwijsinstellingen zelf meer mogelijkheden om het geld naar eigen inzicht te besteden.

Opvallend in het verhaal van Van Meenen is zijn oproep aan studenten en docenten om zelf meer van zich te laten horen in het onderwijsdebat. Als Vivian Segers, docente in het basisonderwijs, zich hardop afvraagt hoeveel haar school gaat terugzien van de 500 miljoen euro extra voor het onderwijs, wijst hij haar op haar eigen rol. ‘Jullie gaan het terugzien’, belooft hij. ‘Maar wees er zelf ook alert op. Ik zal dat doen, maar houd ook zelf je schoolbestuur bij de les.’

Een aantal studenten toont zich bezorgd over de invoering van het sociaal leenstelsel en de veranderingen in de OV-studentenkaart. Paul van Meenen verdedigt het sociaal leenstelsel, maar benadrukt dat het geen obstakel mag zijn om te gaan studeren. ‘Maar,’ vult Alexander Pechtold aan: ‘we stoppen 30.000 euro in een student aan het hoger onderwijs. Dat investeren we niet in een tegelzetter of een medewerker in de kinderopvang. Je mag dus van studenten verwachten dat ze ook in zichzelf investeren. Maar dit moet dan wel verantwoord zijn.’

Delft

Almere

Rotterdam

Den Haag

Witboek Onderwijs

Omdat tijdens de Onderwijstour niet met *alle* mensen in het onderwijsveld gesproken kan worden, heeft D66 het Witboek Onderwijs geopend. Een open uitnodiging aan alle leraren, leerlingen, docenten, hoogleraren, ouders, conciërges en onderzoekers om suggesties te doen voor een beter onderwijs. Een selectie van de ideeën, tips en ervaringen zal worden gebundeld.

<http://witboekonderwijs.d66.nl>

Verschillende thema's

Een van de doelstellingen van de Onderwijstour – die van september 2013 tot en met januari 2014 langs zestien steden door het land trekt – is om D66 opnieuw te profileren als onderwijspartij. Voor D66 is goed onderwijs niet alleen essentieel voor de persoonlijke groei van ieder individu, maar ook voor de economie als geheel. Een groeiende economie begint dus bij goed onderwijs en onderzoek. De voornaamste doelstelling van deze Onderwijstour is echter om in gesprek te gaan met diverse mensen in het onderwijsveld, vertelt Bart Rietveld, die vanuit het Landelijk Bureau in Den Haag verantwoordelijk is voor de organisatie van de Onderwijstour. 'De diversiteit is groot. We bezoeken beroepsopleidingen, universiteiten, hogescholen, basisscholen en middelbare scholen.' Tijdens de bezoeken staan verschillende thema's centraal. Zo was laaggeletterdheid het onderwerp van het bezoek aan Den Haag. De

sproken, waar we zeker op moeten voortborduren. Hoe bepaal je bijvoorbeeld wat de kwaliteit van onderwijs is? En zit er een maximum aan het aantal studenten in het hoger onderwijs?' Voelen zij zich aangesproken door de oproep aan studenten om zich meer te laten horen? 'Daar zijn we het zeker mee eens. Het probleem is echter dat de huidige studenten weinig te maken krijgen met een kwestie als het sociaal leenstelsel. En dus maken ze zich er niet druk over.' Ook basisschooldocent Vivian Segers vindt dat docenten hun stem beter kunnen laten horen. 'Het is mooi gezegd, laat meer van je horen. Maar er moet wel een geschikt platform voor zijn. Niet alleen binnen de school, maar ook in de maatschappij.' De urgentie is volgens haar groot. 'In de vijf jaar dat ik nu op mijn basisschool werk is er veel veranderd. Er is een grotere nadruk gekomen op de toetsen voor kinderen. Ook zijn door bezuinigingen veel collega's weggegaan. Ik ga nu met minder plezier naar m'n werk, omdat ik mijn vak minder goed kan uitvoeren.'

Waardering

Terugkijkend op de eerste tien steden van de Onderwijstour stelt Bart Rietveld van het Landelijk Bureau vast dat de animo vanuit de verschillende partijafdelingen en regio's om mee te doen groot is. Zo kwam D66 Assen met het initiatief om mee te liften met het bezoek aan Groningen, Leeuwarden en Heerenveen. In een zogenaamde gespreksbus werden de Kamerleden vervoerd van Assen naar Groningen, waarbij ze in gesprek gingen met lokale docenten en onderwijsbestuurders. 'Dat was een mooi initiatief. Het laat zien dat er lokaal een grote behoefte is om mee te praten over de onderwijsagenda van de partij.'

In het algemeen ziet Bart Rietveld vooral veel enthousiasme en waardering. Niet alleen bij de Tweede Kamerleden zelf, maar zeker ook bij de mensen in het onderwijsveld met wie ze spreken. 'We horen veel waardering over het feit dat we als politieke partij naar de mensen toe komen. Daarbij is deze Onderwijstour voor de Tweede Kamerfractie bijzonder waardevol. De Kamerleden voelen zich gevoed en geïnspireerd. Het is voor iedereen duidelijk dat de onderwerpen die worden besproken er echt toe doen.' Ook Alexander Pechtold refereerde er nog aan in zijn toespraak tot het najaarscongres, afgelopen november: 'Overal zien we hoe goed besteed onderwijsgeld lokaal een groot verschil kan maken. De Onderwijstour maakt mij als Haags politicus dus nederig.' ■

Europa Jaarboek 2014

In de aanloop naar de Europese Parlementsverkiezingen, komt uitgeverij Twin Media met een prachtige verzameling essays, portretten en fotoreportages over de culturele rijkdom en bijzondere geschiedenissen van Europa. Meer dan 75 Europese schrijvers, denkers, kunstenaars en fotografen leverden een bijdrage aan dit eerste *Europa Jaarboek*. Bedenker Karsten Pos stelde de rijk geïllustreerde uitgave samen voor 'mensen die nadrukkelijk geloven in de bijzondere identiteit en geschiedenis van ons continent'. De inleiding is geschreven door cultuurhistoricus Thomas von der Dunk.

Europa Jaarboek 2014

Verborgene krachten
van een
continent

Karsten Pos | Twin Media
Paperback, 296 blz.,
ISBN 978 94 911 4111 9

€ 24,95

EUROPA JAARBOEK 2014

*Verborgene krachten van
een continent*

CULTUUR | NATUUR
POLITIEK | ECONOMIE | MAATSCHAPPIJ
& LITERATUUR

KARSTEN POS (RED.)

Wilt u ook zo'n Europa Jaarboek?

Beschrijf uw visie op Europa in een kort essay van maximaal 500 woorden. Mail uw bijdrage o.v.v. uw naam, woonplaats en contactgegevens voor 28 februari 2014 naar democraat@d66.nl.

De drie beste bijdrages worden gepubliceerd in de volgende editie van de Democraat. De drie gepubliceerde auteurs krijgen het Europa Jaarboek 2014 van Twin Media B.V. thuisgestuurd.

Ben je pas lid geworden van D66? Of ben je al wat langer lid van D66, maar wil je graag weten hoe je binnen de partij actief kunt worden? Kom dan op 22 februari naar de Maak-Kennis-Met-D66-Dag!

Tijdens deze bijeenkomst maakt u kennis met de partij, de mogelijkheden om bij D66 actief te worden en het gedachtegoed. Ook kunt u in gesprek met een aantal van onze politici tijdens een interactieve Q&A discussie. De Maak-Kennis-Met-D66-dagen worden een aantal keer per jaar georganiseerd op verschillende plekken in het land.

Kijk op www.d66.nl/partij/maak-kennis-met-d66 voor meer informatie of om je aan te melden. Tot ziens op 22 februari!

Jongeren kiezen Pechtold

Alexander Pechtold is door jongeren uitgeroepen tot Politicus van het Jaar 2013.

De jongeren uit het 1V Jongerenpanel van tv-programma *EenVandaag* waarderen Pechtold vooral omdat hij goed is in het debat, duidelijke taal spreekt en de belangen van jongeren goed behartigt. In hetzelfde onderzoek kozen jongeren D66, net als in 2012, als partij die hun belangen het beste behartigt. Ze vinden het goed dat D66 opkomt voor beter onderwijs. Achter Pechtold eindigde PVV-leider Geert Wilders als nummer twee en minister van Financiën Jeroen Dijsselbloem op plek 3. Pechtold reageerde verrast en verheugd op de prijs: 'Ik vind het een eer juist deze jongerenprijs te mogen winnen. Politici hebben de taak om over vaak moeilijke onderwerpen zo begrijpelijk mogelijk te spreken. Als jongeren daar hun waardering over uitspreken, dan is dat een mooi compliment.'

Lustrumjaar Jonge Democraten

Dit jaar viert de Jonge Democraten (JD) haar 30-jarig jubileum. De JD is een politieke jongerenvereniging verbonden aan D66.

De Jonge Democraten voelt zich nauw verbonden met het sociaal-liberale gedachtegoed van D66, maar heeft een eigen organisatie, bestuur en politiek programma. 'Partijleider Hans van Mierlo was destijds tegen de oprichting van een jongerenbeweging, maar dat heeft de oprichters gelukkig niet tegengehouden. Nu, dertig jaar later, is de JD een begrip geworden, zowel binnen als buiten D66. Met ruim 5.100 leden, tien afdelingen en drie congressen per jaar kan men niet meer om ons heen. Daar zijn we trots op', zegt Lilian Oskamp, voorzitter van de lustrumcommissie. 'In het lustrumjaar 2014 gaan we opzoek naar onze wortels en verdiepen we ons in onze beginselen. Uiteraard wordt er ook gefeest. Op onze verjaardag (3 maart) komen we bijeen in het café waar de Jonge Democraten is opgericht en op 10 en 11 mei zal er een heel lustrum-weekend worden georganiseerd.'

Oproep oud-leden

Het lustrumteam van de Jonge Democraten komt graag in contact met oud-JD'ers. Heeft u nog bijzondere herinneringen, documenten, foto's of video's uit uw JD-tijd? Mail naar lustrumteam@jd.nl

Geslaagd congres

Op zaterdag 2 november 2013 vond het 98ste D66 congres plaats in Central Studios te Utrecht. Ruim 1300 D66-leden bezochten dit najaarscongres en zagen de toespraak van partijvoorzitter Fleur Gräper-Van Koolwijk, Hoogleraar en D66 Eerste Kamerlid Hans Engels en partijleider Alexander Pechtold. Pechtold besloot het geslaagde congres met motiverende woorden in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen: 'Met jarenlange ervaring in de landelijke én de lokale politiek, durf ik wel te zeggen: lokaal, dichtbij mensen, worden de belangrijkste besluiten genomen. Des te belangrijker dat D66 in al die gemeenten goed vertegenwoordigd is. We gaan voor winst. En als mijn bescheiden bijdrage daarbij gewenst is, dan weet u mij te vinden.' Kijk op www.d66.nl/congres-98 voor meer info over besluiten en moties of om de toespraken terug te lezen.

Congres 99 Het 99ste D66 congres vindt plaats op vrijdag 7 en zaterdag 8 februari 2014 in de Beurs van Berlage te Amsterdam. Kijk op de site van het congres: www.d66.nl/congres-99

1.100 leden klaargestoomd voor campagne & verkiezingen

In de afgelopen maanden hebben ruim 1.100 D66-leden minstens één hele dag opleiding en training gevolgd. De deelnemers zijn leden die een grote rol gaan spelen in de campagne van de gemeenteraadsverkiezingen als campagneleider, kandidaat of lijsttrekker.

Zo hebben 25 nieuwe campagnecoördinatoren van gemeenten waar D66 in 2010 niet meedeed (de zogenoemde Witte Vlekken) de Summer School in Utrecht doorlopen; hebben 274 campagnecoördinatoren de Regionale Campagnetraining gevolgd; hebbende 140 reeds gekozen lijsttrekkers aan de Lijsttrekkersaftrap in Driebergen meegedaan; hebben maar liefst 428 (kandidaat) raadsleden de Opleiding Kandidaat raadsleden gevolgd; en hebben 139 lijsttrekkers en (kandidaat) raadsleden de Opleiding Decentralisatie en Gemeentefinanciën voltooid. Voor de lijsttrekkers van de G35 werden extra trainingen georganiseerd, zoals: Leiderschap voor lijsttrekkers; Verdieping gedachtegoed; Omgaan met de kiezer en Omgaan met de media. In januari worden de opleidings- en trainingstrajecten vervolgd.

www.d66opleidingen.nl

In gesprek met...

Op zaterdag 9 november heeft het campagneteam van het Landelijk Bureau in Den Haag, samen met campagnevrijwilligers van meer dan 60 lokale afdelingen, met duizenden mensen door heel Nederland gesproken en meer dan zevenhonderd verhalen vastgelegd. D66 Tweede Kamerlid en landelijk campagneleider Kees Verhoeven: 'Mensen hebben zelf vaak heel goed door waar kansen liggen. De meeste mensen in Nederland zijn optimistisch en toekomstgericht. Dat hebben we vandaag laten zien!' Bent u benieuwd naar de ideeën en kansen die mensen met ons hebben gedeeld? Kijk op www.gesprekmetnederland.nl

De volgende 'In gesprek met'-actie heeft plaats op zaterdag 1 februari.

Nieuw bestuurslid fondsen- & ledenwerving

Per 2 november is Michiel Verkoulen aangesteld als algemeen bestuurslid fondsen- en ledenwerving. Hij volgt Frans van Drimmelen op die de functie ad interim vervulde tot het najaarscongres. De komende maanden zal Verkoulen zijn energie richten op het faciliteren en stimuleren van lokale afdelingen in de fondsen- en ledenwerving.

Met de afronding van de fondsenwervingsactie van oktober en november heeft de afdeling Leden- en Fondsenwerving een mooi bedrag opgehaald voor de aankomende campagnes. Veel leden hebben bijgedragen aan het succes hiervan. Zij worden binnenkort geïnformeerd over wat de vereniging gaat doen met de opgehaalde fondsen.

Michiel Verkoulen

Club66
De afgelopen maanden hebben meer dan 1100 leden een training gevolgd ter voorbereiding van de aankomende twee campagnes. Deze trainingen zijn alleen mogelijk door de (financiële) bijdrage van betrokken leden. Een belangrijke deel van deze bijdrage komt van de leden van Club66. Deze betrokken D66-leden dragen met kennis en een substantiële financiële bijdrage bij aan projecten die D66 op lange termijn bestendig maken. De bijdrage van Club66 ondersteunt opleidingstrajecten en maakt sociaal-liberale publicaties van de Van Mierlo Stichting mogelijk.

Alle leden die gegeven hebben: van harte bedankt!
Ook een gift doen? Maak uw bijdrage over naar NL05INGB0001000000 t.n.v Democraten 66 Den Haag o.v.v. ‘extra gift D66’.

Wilt u meer weten?
Neem dan contact op met Bob Boot via b.boot@d66.nl of 070 356 60 66

Redacteur gezocht

Democraat is op zoek naar nieuwe redacteurs (m/v).

Als ledenmagazine van de politieke vereniging D66 informeert Democraat leden periodiek over verenigingsnieuws en politieke thema's en achtergronden. Redactieleden schrijven op vrijwillige basis voor het magazine. In redactievergaderingen worden plannen voor artikelen gemaakt en bediscussieerd, waarna de redacteurs aan de slag gaan en in overleg met de eindredacteur tot een eindresultaat komen.

Lijkt het je leuk om om twee of drie keer per jaar één of meer artikelen te schrijven over politieke thema's en aan D66 gerelateerd nieuws? Heb je een vlotte pen en ben je flexibel, goed met deadlines en politiek sensitief? Kortom: ben jij de redacteur (m/v) die wij zoeken? Mail dan voor vrijdag 14 februari 2014 een korte motivatie, je cv en een voorbeeld van eigen werk (denk aan: interview, reportage, opiniestuk) van 500-1.000 woorden naar Jessica Hoogenboom (eindredacteur) via democraat@d66.nl

Bestendigen, versterken én winnen

Op 13 november sloegen wij onze eerste slag in de drieslag die we als partij hopen te maken. In Leeuwarden, Alphen, Friese Meren en Heerenveen wisten we te bestendigen, te versterken én te winnen. Een mooi perspectief voor de circa 300 gemeenten waar we op 19 maart de tweede slag gaan slaan. Hoe? Dat kunt u in deze *Democraat* uitgebreid lezen. Campagneleider Kees Verhoeven en zijn team zijn er klaar voor. En overal in het land waar ik kom, blijkt dat zij niet de enige zijn!

Ondertussen werken wij als Landelijk Bestuur aan het afronden van ons strategisch plan voor de komende drie jaar. Hierin is, naast alle campagneactiviteiten, nadrukkelijk aandacht voor het versterken van de vereniging. Samen met vele geledingen binnen de partij – afdelingen en regio's, thema-afdelingen, bestuurdersvereniging, maar ook allerlei andere initiatieven als Business Club D66 en Club D66 – kijken we naar hoe we de netwerken beter kunnen verbinden. Door het verbinden van de vele positieve initiatieven kunnen we D66 verder helpen. Wij geloven dat alle inzet en activiteiten, landelijk of lokaal, klein of groot, een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de grote veranderingen waar in Nederland zo'n behoefte aan is. Ook in praktische zin werken we aan het versterken van de vereniging. Van het trainen van raadsleden, wethouders en lijsttrekkers (ruim 1100 mensen namen minimaal 1 dagdeel deel aan een training), tot het uitrollen van de (ruim 250!) lokale afdelingswebsites.

Versterken van de vereniging doen we natuurlijk niet met een select groepje, maar het liefst met zo veel mogelijk leden. Het Landelijk Bestuur heeft als doelstelling om in 2016 30.000 leden te hebben. Samen staan we immers sterker. Maar, zoals ik ook al in mijn congresspeech op 2 november jl. zei, dan mag dat aantal samen nog wel een wat breder beeld geven. Ik ben er van overtuigd dat ons programma een bredere groep kiezers kan aanspreken, maar daarvoor hebben we ook een meer diverse groep leden nodig. Vrouwen, ouderen, allochtonen en andere ondervertegenwoordigde groepen zijn welkom én nodig, omdat we zo nog beter hun perspectief een plek kunnen geven.

Dat gaat niet vanzelf. Dat vraagt van de zittende club soms wat meer moeite om zich in die andere leefwerelden te verplaatsen. Wij moeten die deur open zetten en diegene die, op welke manier dan ook, toenadering zoeken tot D66 harte-lijk welkom heten. Iedereen die optimistisch en met durf en daadkracht de toekomst tegemoet treedt, moet zich hier thuis kunnen voelen. Wij willen D66 dé plek laten zijn waar iedereen gesteund wordt om zijn of haar sociaal-liberale ambities voor Nederland in daden om te kunnen zetten. Doet u ook mee? ■

Speciaal voor het 99ste D66-congres komt de Amerikaanse Democraat en oud-presidentskandidaat Howard Dean (65) in februari naar Nederland. Hij zal daar onder andere spreken over de ‘50-State Strategy’, waarmee hij tijdens zijn partijvoorzitterschap (2005-2009) op zowel campagne- als op fondsenwervingsvlak de grenzen verlegde. Een interview als voorproefje.

‘Lokale verkiezingen zijn cruciaal’

Howard Dean
oud-presidentskandidaat
en spreker op C99

Europa gaat door een economische crisis, is verdeeld, en verliest nu ook nog eens vertrouwen in bondgenoot Amerika door het NSA af luisterschandaal. Hoe kijkt u naar deze ontwikkelingen?

‘Wat de economische crisis betreft, zie ik het positief in: op dit moment is Europa als geheel aan het opkrabbelen en zelfs Spanje heeft geen daling van het GDP meer. Zorgelijk is nog steeds Italië, maar ik ben ervan overtuigd dat Europa er bovenop komt. Af en toe denk ik dat Europeanen onderschatten wat voor iets geweldigs ze met de EU hebben opgebouwd. Wat mij betreft is het terecht dat de EU in 2012 de Nobelprijs voor de Vrede heeft gewonnen.’

‘Het NSA schandaal betreur ik zeer: Europa en de VS zijn *unshakable allies*, en dit komt de relatie niet ten goede. We hebben gemeenschappelijke belangen en vergelijkbare structuren, niet alleen op economisch terrein, maar ook op het gebied van mensenrechten, vrijheden en cultuur. Het is belachelijk om de mobiele telefoons van bevriende staatshoofden af te luisteren: ten eerste is het dom, ten tweede schiet je er niets mee op. Dit NSA programma had onmiddellijk gestopt moeten worden toen President Obama ervan hoorde. De NSA is een eigen koninkrijk geworden, zonder controle. De NSA moet niet vergeten dat zij voor ons werken, niet andersom.’

D66 is een sociaal-liberale partij: aan de ene kant voorstander van begrotingsdiscipline, aan de andere kant zou Obamacare nog niet ver genoeg gaan. Zo zijn er – heel anders dan in Amerika – nog veel meer partijen in het Nederlandse en Europese parlement met allemaal heel verschillende ideologieën. Welk systeem heeft uw voorkeur?

‘Beide systemen hebben voor- en nadelen, maar Amerika zou gebaat zijn bij een extra politieke partij (naast de Democraten, Republikeinen en de Groene Partij, red.). Ik vind het een groot goed dat het Amerikaanse systeem de politieke verliezers op expliciete wijze beschermt in het Huis van Afgevaardigden en de Senaat. Overigens geloof ik dat geen van beide systemen superieur is aan het andere.’
‘De *shutdown* die in de herfst van 2013 het land tijdelijk lamlegde, is door de media vaak als een echte Tea Party actie neergezet. Maar de Republikeinen zouden er niet bij gebaat zijn als de Tea Party zich zou afsplitsen: uiteindelijk zit er toch weinig verschil tussen de twee. Niettemin hebben de Democraten nu de kans om bij de verkiezingen in 2014 de Senaat te behouden en zelfs het Huis van Afgevaardigden terug te winnen.’

Een maand nadat u spreekt op het D66-congres vinden er in Nederland gemeenteraadsverkiezingen plaats. Hoe belangrijk zijn lokale verkiezingen?

‘Lokale verkiezingen zijn niet zomaar belangrijk: ze zijn cruciaal. Je gaat de straat op, je schudt handen, je ontmoet mensen, je luistert naar hun zorgen en gedachten – zo bouw je het fundament van je partij op. Latere verkiezingen, zoals voor het parlement, worden daarmee een toets of je het als partij waard bent voor de mensen om verder in te geloven en te ondersteunen. Lokale politici zijn het gezicht voor de partij, en niet alleen tijdens de campagne. Zij moeten heel actief de straat op gaan, ook naar gebieden waar uit onderzoek is gebleken dat je weinig stemmen zult halen. Uiteindelijk is dit laatste ook de basis geweest voor de ‘50-State Strategy’: juist die plekken opzoeken waar de electorale gegevens niet in je voordeel spreken, en juist daar proberen stemmen te winnen.’

U bent de pionier in Amerika voor wat betreft online fondsenwerving. Obama heeft hiermee uiteindelijk de verkiezingen gewonnen. Heeft hij u ooit gebeld om u te bedanken?

‘Gebeld niet, maar tijdens zijn overwinningsspeech in 2008 heeft hij me publiekelijk bedankt. Dat was een mooi moment.’

Zou u overwegen weer terug te gaan in de politiek?

‘Het is mogelijk, maar niet waarschijnlijk. De volgende presidentsverkiezingen zijn in 2016 en als Hillary Clinton kandidaat wordt, dan steun ik haar zeker.’ ■

C99 7+8 februari 2014 Amsterdam

Op **vrijdag 7 en zaterdag 8 februari** vindt het 99ste D66-congres plaats in de Beurs van Berlage te Amsterdam. Belangrijke onderwerpen tijdens dit congres zijn de gemeenteraadsverkiezingen van 19 maart en de verkiezing voor het Europees Parlement van 22 mei.

Het congres is de ideale gelegenheid voor D66'ers om elkaar te ontmoeten en aan interessante bijeenkomsten deel te nemen. Ook wordt tijdens dit tweedaagse congres het verkiezingsprogramma voor het Europees parlement (EP2014) vastgesteld en zijn er uiteraard toespraken van partijvoorzitter Fleur Gräper-van Koolwijk, lijsttrekker EP2014 Sophie in 't Veld en partijleider Alexander Pechtold.

Aanmelden

Leden hebben inmiddels een uitnodiging voor dit congres ontvangen; zij kunnen zich via het persoonlijke aanmeldformulier in die uitnodiging aanmelden.

Congresstukken

Het Landelijk Bestuur heeft voor dit congres een congresreglement opgesteld. In dit document kunt u alle publicatie-data en deadlines terugvinden.

Meer informatie

Wilt u het congresreglement bekijken? Of wilt u de besluiten of de toespraken van congres 98 (2 november 2013) nalezen? Kijk op: www.d66.nl/congres-98 of -99

Op de website
www.d66.nl/congres-99
vindt u de informatie
over het congres

Elmar de Ridder [23] is het jongste kandidaat-raadslid voor D66 in Stichtse Vecht. De student Economie uit Breukelen kreeg zijn partijlidmaatschap cadeau van een goede vriend.

Je kreeg je lidmaatschap van D66 cadeau?! Ja! Drie jaar geleden, van een goede vriend met wie ik vaak van die zware politieke discussies voer. Hij is overtuigd D66'er, ik neigde altijd meer naar de VVD. Maar ik ontdekte dat ik eigenlijk veel meer gemeen heb met D66 dan met de VVD. Vooral op het gebied van hervormingen, zoals de hypotheekrenteaftrek: we moeten geen falend beleid doorzetten omdat afschaffing gevoelig ligt, we moeten doen wat goed is voor de economie en de toekomst.

Waarom wil je raadslid worden? Ik wil graag weten hoe politiek werkt. Hoe je tot gezamenlijke besluiten komt, en hoe je de mensen daar in betreft. Hoewel een functie als economisch beleidsmedewerker me ook wel wat lijkt.

Wat kunnen Stichtse Vechtenaren van jou verwachten? Het is niet erg sexy, maar ik wil me inzetten voor gezond financieel beleid. Een sluitende begroting, geen oplopende tekorten. Denk aan de decentralisaties: we moeten zorgen dat het geld dat daarvoor is gereserveerd niet terecht komt in de algemene middelen – en andersom. Ook zou ik graag zien dat de koopzondag eindelijk wordt vrijgegeven. Dat is goed voor onze lokale economie.

Op 19 maart zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Wat doe jij om D66 aan de overwinning te helpen? Door op markten, pleinen en evenementen te flyeren en te praten met mensen. Je gezicht laten zien. We spreken onze leden ook actief aan. Met Sinterklaas gingen we bijvoorbeeld met chocoladeletters en gedichtjes langs de deuren om te praten over hoe ze mee zouden kunnen doen aan de campagne. Dat werkte heel goed.

Ik ben
D66

Democraat is het ledenmagazine van de politieke vereniging Democraten 66 en wordt verspreid onder al haar leden. Democraat verschijnt drie keer per jaar. Niets uit deze uitgave mag zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van D66 worden openbaar gemaakt of veeelvoudigd.

Wilt u een adreswijziging doorgeven? Of wilt u de Democraat niet meer per post ontvangen? Ga naar www.mijnd66.nl of stuur een e-mail naar ledenadministratie@d66.nl

eindredacteur
Jessica Hoogenboom

redactie
Jan Remmert Fröling
Anita van Rootselaar
Mark Snijder
Roel van den Tillaart
Kristina Ullrich

fotografie
Sebastiaan ter Burg
Jan Remmert Fröling
Jeroen Idema
Lotte Koster
Remco van der Kruis

beelden omslag
Remco van der Kruis

vormgeving
de ontwerpvloot

druk
QuantesArtoos, Rijswijk

oplage
24.000 exemplaren
Den Haag, januari 2014

redactieadres
Landelijk Bureau D66
Postbus 660
2501 CR Den Haag

Heeft u een vraag of opmerking voor de redactie? Stuur dan een e-mail naar democraat@d66.nl

Deze Democraat is gedrukt op 80 grams **CyclusPrint**, een 100% recycled papier. Door te kiezen voor dit papier in plaats van een niet-recycled papier vermindert de milieu-impact met:

	2.412	kg afval
	476	kg CO ₂ gelijk aan:
	4.756	km afgelegd met gemiddelde auto
	66.893	liter water
	6.164	kWh energie
	3.920	kg hout